

Укладач: Дронь В.І., учитель початкових класів, спеціаліст вищої категорії, учитель-методист Добропільської ЗОШ I-III ступенів №19 Добропільської міської ради Донецької області

Рецензенти:

Гнилицька Л.В., методист методичного кабінету відділу освіти Добропільської міської ради

Ульєнко Н.М., заступник директора з НВР Добропільської загальноосвітньої школи I-III ст.№19 Добропільської міської ради Донецької області

Посібник затверджений на засіданні педагогічної ради Добропільської загальноосвітньої школи I-III ступенів №19 (протокол №9 від 05.12.2016 р.)

Затверджено науково-методичною радою відділу освіти міста Добропілля (протокол № від)

Анотація

Посібник укладено відповідно до вимог Типових навчальних планів початкової школи, затверджених наказом МОН України від 10.06.2011 р. №572 (зі змінами згідно наказу МОН України від 16.04.2014 р. №460). Матеріали, вміщені у ньому, спрямовані на формування поняття про натуральне число, вивчення нумерації чисел першого десятка, числа і цифри для їх запису.

Для вивчення кожної цифри підібрано вірші, прислів'я, приказки, загадки, лічилки та цікаві задачі, що допоможуть вчителю зробити урок цікавим, а дітям – вправлятися у розвитку пам'яті, вчитися логічно міркувати, розвивати мислення, уявлення про геометричні фігури, вміння спостерігати і порівнювати.

Посібник рекомендовано вчителям початкових класів та вихователям ГПД

Він, як бублик, як калачик,
Як обручик чи як м'ячик,
Круглий сам. Ще в давнину
Цифру цю назвали нуль.

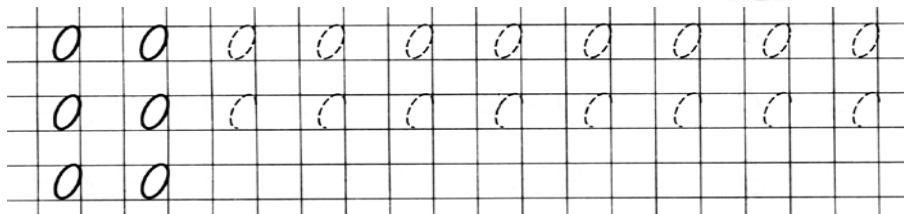
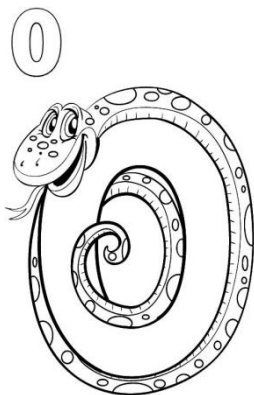
Нулик – це число найменше,
Деколи й саме живе.
Як пристане до сусіда –
Має значення нове.
От стояла одиниця,
Біля неї нулик став,
І вже може він гордиться,
Буť найменшим перестав.

Так «один» з «нулем»-сусідом число «десять» разом склав.

Буква О і цифра нуль –
Рідні дві сестриці.
Щоб позначить звук, число
– Кожна знадобиться.

Як скінчилися котлети,
Хліб і пряники в буфеті,
Та цукерки асорті,
Нуль ми пишемо тоді.

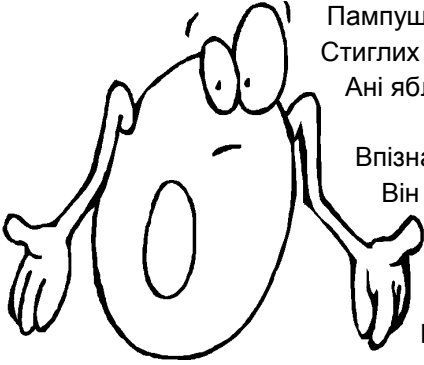
*То ти вже постарайся, нуль писати навчайся!
Нуль, щоб ти знав, друже мій, для порядку
Починаємо писати там, де шість або дев'ятку.
Верхній правий куттик справа наліво зрізаємо,
До нижньої лінії ідемо і внизу плавненько
закругляємо. Вгору спішим,
Щоб з'єднати початок з кінцем.
Вийшла крива замкнена лінія.
Вийшов – нуль! Молодець-молодцем!*

ВІРШІ

Що, скажіть, нуль означає?

Значить порожньо, немає...

Пампушок смачних в тарілці,
Стиглих синіх слив на гілці,
Ані яблук у садку, ані рибок у ставку.

Впізнають його – нема проблем,
Він називається нулем.

Щоб легко написання цифри йшло,
Пиши сам нуль, як букву О.

І залишився нуль (чи ноль),
Що серед інших цифр – король!

Ти придивись, як трішки дописати,

То вийде нуль із цифри два, три, п'ять...

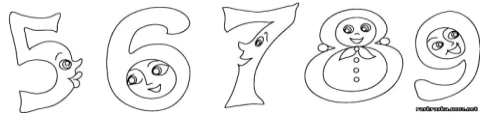
У цифрі шість сховався нуль! І у дев'ятки є!

Звичайно, він важливу роль завжди відіграє!

Навколо всі цифри обійдеш
І завжди ти нуль знайдеш!
Якщо нуль ти відшукав
– То цифри правильно писав.

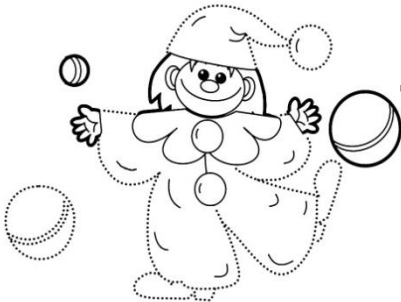

Круглий нуль, як м'ячик скаче,
Сам нічого він не значить.

А за цифрою, позаду, він займе значну посаду.

Бо тоді, всяк учень знає, цифра перед нулем десятки означає.

Давай назвем його м'ячем!
А хочеш бубликом назвем.
То як його не називай –
Це цифра нуль – ти так і знай.

КАЗКА ПРО НУЛЬ

У країні Математика є містечка, де проживають числа. Думкою плинемо у містечко Нуль. Будиночки у ньому схожі на квасольки чи яечка. І мешкають у них нулі. Дивно, чому вони такі пухленькі, кругленькі? Вони ж нічого не їдять. Та і їсти у них нічого. Та й немає у них ні посуду, ні предметів побуту, ні меблів вони не мають. І нічим нулі не займаються. Ні фабрик, ні заводів, ні шкіл, ні бібліотек у місті немає

Та полюбляють нулі, коли до них на гостину приходять числа з інших міст. Нулики ввічливо вітають гостей, запрошують на пішу прогулянку вулицями міста. Усі прогулюються і дихають нічим не забрудненим свіжим повітрям. Нулі дуже виховані. Вони ніколи не стають у парі поперед іншого числа. І ходять вулицями двоцифрові числа: 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90.

Ось круглий нуль, або нічого. Послухай казочку про нього.

Веселий Нуль прошепотів сусідці Одиниці:

– З тобою поруч я б хотів постояти, сестрице!

Та одиниця каже: – Ні, ти – нуль, число нікчемне.

Не стій зі мною, бо мені
Це зовсім неприємно!

А Нуль на це: – Я знаю сам,
Що в світі значу мало...

Та якби поруч стати нам,
Десятка з тебе б вийшла!

Поглянь на себе:

Ти ж у нас мала та худорлява,
Та станеш більше в десять раз,

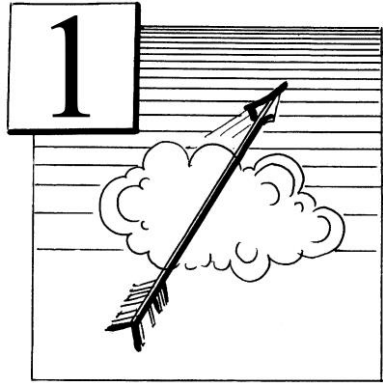
Коли я стану справа!

Нехай не кажуть, що нулі такі нікчемні та малі.

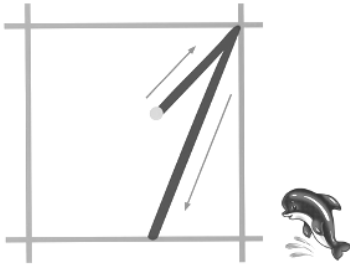
Перед вами **ОДИНИЦЯ**
Всім відома жартівниця.
ОДИН палець показала
І «о'кей» тобі сказала.

Струнко встань на хвильку ти,
Ліву руку підними
Й **ОДИНИЧКУ** утвори.

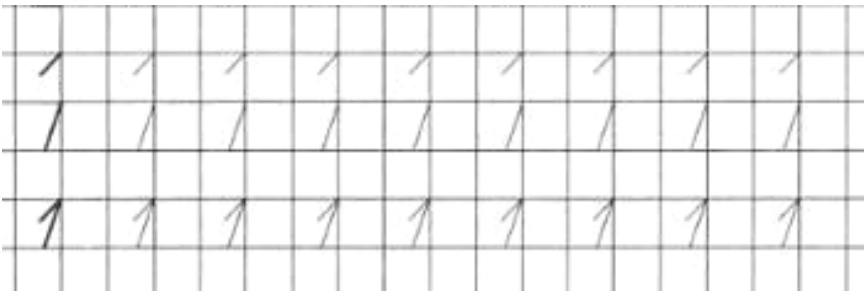
Одиничка – цифра рівна і до
стовпчика подібна.
Всі рахунки, всі таблички починають з одинички.

Одиниця, як годиться, шлях свій починає з середини клітини.
Далі у верхній правий куточок клітинки мандрує.
А потім на нижню лінійку на серединку крокує.
Тут і ми шлях припиняємо. Першу одиничку маємо.

Починають писати маленьку паличку трохи вище і правіше до центра клітини, ведуть лінію вгору до правого верхнього кута клітини. Потім пишуть велику паличку від верхнього правого кута майже до середини нижньої сторони клітини.

ПРИСЛІВ'Я

Артіль міцна, як всі за одного, а один – за всіх.
Брехень багато, а правда одна.
Від великого до смішного – один крок.
Влітку один тиждень рік годує.
Всі за одного і один за всіх.
До першого грому земля не розмерзається.
Дожився: штани одні, а сорочок ще менше.
З одної ягоди немає вигоди.
Один гусак поля не витопче.
Один дуб у полі – не ліс.
Один солдат – в полі не вояка.
Один у полі не воїн.
Один цвіт не робить вінка.
Одна бджола меду не наносить.
Одна ластівка не робить весни.
Одна мати вірна порада.
Одне погане слово скажеш – почуєш десять.
Одним колесом не поїдеш.
Одним пальцем і голки не вдержиш.
Одною рукою в долоні не заплещеш.
Раз промовиш, де слід, і відвернеш тисячу бід.
Слухай сто разів, а говори раз.
Хто перший приходить, тому першому і подають.
Чи їде, чи ходить – на одне виходить.

ПРИКАЗКИ

Бити в одну точку (спрямовувати усі сили на досягнення мети)
Біда біду перебуде – (одна мине, десять буде);
В один мент (швидко)
В одну дудку грати (одностайно, у взаємній згоді)
Всі як один (дружно, разом),
З'їсти не один пуд солі (добре знати когось),
За одним заходом (одночасно, одноразово),
Зв'язати однією шворкою,

Зливати в один ківш (змішувати, не розбираючи),
На один аршин (однаково, трафаретно),
Один в один (гарний, чарівний, якісний, однаковий),
Один за всіх (взаємовиручка, взаємодопомога),
Один за одним (у певному порядку, послідовно),
Один і той самий (тотожний, однаковий),
Один на один (у поєдинку),
Один у полі не воїн;
Один як палець (без сім'ї, без рідних),
Одна нога тут, а друга там (дуже швидко),
Одним махом (за один раз),
Одним миром мазані (однакові),
Одним мотузком зв'язані (об'єднати спільною дією, переважно негативною),
Одно із двох (віддати перевагу чомусь одному)
Одного поля ягода (
Одному Богові відомо (невідомо нікому)

ЗАГАДКИ

В світі одна, всім потрібна вона. (*Батьківщина*)

У нього одна ніжка, та й та без черевика. (*Гриб*)

Один з трубою тягне всіх за собою. (*Паровоз*)

Є книг багато – радісних, печальних,
Товстих, тонких, барвистих, наче жар.
Але одна усім книжкам начальник,
А звуть її по-простому... (*Буквар*)

Для збирання урожаю
на поля я виїжджаю,
і на декілька машин
там працюю я один. (*Комбайн*)

Перший я приніс весну.

Розбудив усе від сну.

Заспіваю під вікном,

Люди звуть мене... (*Шпаком*)

В одній скрині сімсот козаків. (*Мак*)

Сімсот соколят на одній подушці сплять. (*Соняшник*)

Сімсот воріт, та один вхід. (*Невід*)

Стоїть при дорозі на одній нозі,
 хто її зрушить-плакати мусить. *(Кропива)*
 Одна нога і шапка, а голови нема. Що це таке? *(Гриб)*.
 На одне рядно багато баб лягло *(Небо та хмари)*.
 Один лле, другий п'є, третій підростає *(Дош, земля, пшениця)*.

Що важче: сто кілограмів пір'я, сто кілограмів заліза
 чи один центнер зерна?

(Однаково)

На нозі стоїть одній,
 крутить-крутить головою.
 Нам показує країни,
 річки, гори, океани *(Глобус)*.
 У кого одна нога, та й та без черевика?
(Гриб).

Багато рук, нога – одна *(Дерево)*.

Сто один брат, всі в один ряд зв'язані стоять.

(Паркан)

Однією ручкою всіх зустрічає, другою –
 проводжає. *(Двері)*

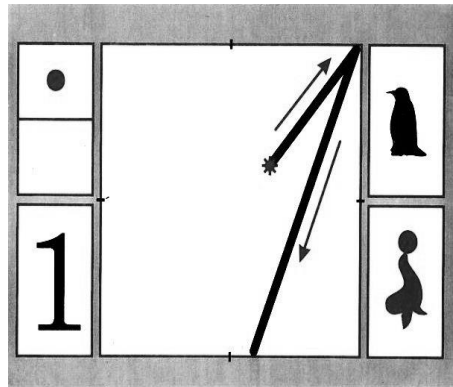
На одній нозі стоїть, у воду пильно дивиться.
 Тицяє дзьобом навмання, шукає в річці жабенят.
 На носі повисла крапля. Впізнаєте? Хто це? ... *(Чапля)*

ВІРШІ

Знать треба цифри, як годиться,

А перша з них – це «одиниця».
 Її впізнать можна здалеку.
 Вона подібна на лелеку.
 Ти тільки добре придивись –
 І ніжка довга, й дзьоб униз.

Перша цифра – одиниця –
 Гостроноса, ніби спиця!
 Позначає що вона?
 Що предмет один – єдиний:
 Голова у нас одна,
 Серце теж одне в людини.

Одиничка – цифра рівна і до стовпчика подібна.
Всі рахунки, всі таблички починають з одинички.

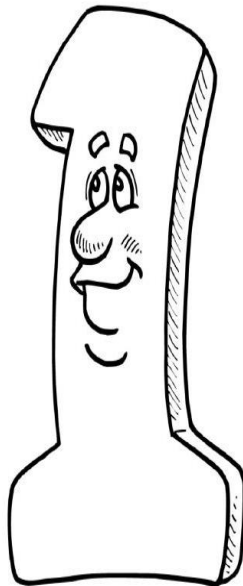
Тонка, пряма і схожа на стеблинку,
Залізла одиниця у клітинку.
Така поважна і така примхлива,
Говорить, що відважна та смілива.

Подивіться – ось вона – одиничка чарівна.
Хоч і ніжку одну має, вправно ряд розпочинає

Одиниця наче спиця, їй не всидіти на місці.
Мріє цифра стати птахом і полинути над дахом.

Тема ця хоч не проста, та для вас цікава,
Бо про цифри мова йде. І це звична справа.
Рахувати, віднімати нас навчила математика.
Як писати цифри ці, нас навчить граматика.
Скільки в світі різних див? У веселки кольорів?
Скільки місяців у році? Скільки зробить котик кроків,
Скільки зірочок у небі? Скільки променів у сонця,
Що загляне в віконце?
Це числівник завжди знає, цифри всі він називає.
В край чудовий поведе, числа всі він нам назве.
Кількість і порядок при лічбі назавжди він збереже.

Одна на світі Батьківщина,
І матір теж одна-єдина,
Над нами сонечко одне,
Проміння шле нам золоте.
Земля одна, планет багато,
На небі – тисячі зірок.
Шість буднів тижня, одне свято,
І безліч у полях квіток.

КАЗКА ПРО ОДИНИЧКУ

А ось клітинка – хатинка Одиниці. У цій хатинці одна кімната. Усе у ній на своєму місці. Посеред кімнати – один стіл, біля нього – один стілець, у куточку побіля вікна – одне ліжко, коло нього – одна тумбочка.

А на стіні висить одна полиця, де лежить одна книжка. Вона зветься «Математика». Одиниця читає її один раз на добу – перед сном.

Коли засне Одиниця, то бачить кольорові сни про смачні фрукти з далеких країн. Ось на таці лежить один банан, один ананас, один апельсин, один лимон, один кавун. А головне те, що цими плодами Одиниця може поділитися із сестрицями Одиницями.

Та от проспівав перший півень – сон зник. Пора Одиниці до роботи братися.

ЛІЧИЛКА

Один, один, одиничка – до вікна летить синичка.
Та синичка лиш одна: дзінь, дінь, дінь біля вікна!
Один, один, одиничка – по-ле-ті-ла синичка.

ЦІКАВІ ЗАДАЧІ

1. Летіли качки: одна попереду, дві позаду, дві попереду, одна позаду, одна між двома і троє в ряд. Скільки було качок? (Троє)
2. Мати, дочка, брат, сестра, дядько – скільки було родичів? (Троє – брат, сестра та її дочка)

3. Летіла зграя гусей та й сіли вони в лісі. Як посідають по двоє, то одне дерево зайве лишається, а як по одному, то одному ніде сісти. Скільки було гусей і дерев? (*Четверо гусей і три дерева*)

Ось і цифра **ДВА** прийшла,
В неї кругла голова,
Шию гне, мов той гусак,
Витанцьовує ж он як!

два

Цифра **Два** пальці вгору
підняла.
«Перемоги» вийшов знак.
Повтори за нею так.

Пливе лебідь у ставку:
Вигнув шию він тонку,
Вгору хвостик ледь підняв –
Цифру **2** нам показав.

Одиничку писати вже вміємо,
То ж і двоєчку всі зуміємо.

Очима ступаю на вищий щабель дранки
І ставлю крапку вище серединки.

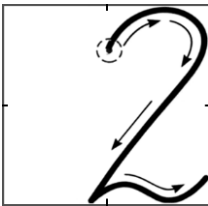
Охайно правий верхній кутик зрізаю
І ніжечку двійки вниз опускаю.

Тепер залишився хвостик:

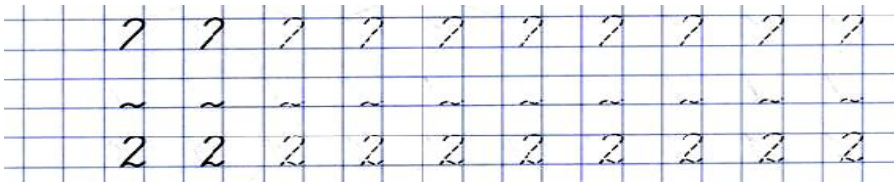
Вгору – вниз – вгору – дуже просто!

І вийшла дуже гарна – от дива! –

Головаста і округла цифра два.

Починають писати трохи нижче середини верхньої частини клітини. Ведуть лінію вгору, закругляючи в правому верхньому кутку клітини. Потім ведуть лінію вниз до середини нижньої частини клітини. Уздовж нижньої сторони клітини пишуть хвилясту лінію, ведучи руку до правого нижнього кута клітини.

Двійка хвостиком водила,
– Я в Клітинці сама мила!
І хвиляста, і гарненька
Гачкувато-чепурненька,
І задерта знизу змійка
Характерна лиш для двійки!

ПРИСЛІВ'Я

Аршин на піджак, а два – на латки.
Всяк розумний по-своєму: один спершу, а другий потім.
Два брати втікають, а два доганяють.
Два брати рідні, і обидва Івановичі, але один – так, а другий – дурак.
Два брехуни одної правди не скажуть.
Два дурні б'ються, а третій дивиться.
Два коти в одному мішку не помиряться.
Дві невістки в хаті – два коти в мішку.
Двоє братів через дорогу живуть, а один одного не бачать.
Двоє сваряться, – то винен розумний.
Де два сперечаються, там два не мішається.
День не їдять, два дні перегодять, а тоді знову не їдять.
З одного вола двох шкур не деруть.
За битого двох небитих дають, та й то не беруть.
За двома зайцями не гонись, бо й одного не піймаєш.
Лінивий двічі робить, скупий двічі платить.
Мати одною рукою б'є, а другою гладить.
Між двома дубами зав'язло теля зубами.
Один учитель краще, як дві книжки.
Одна головешка в печі гасне, а дві в полі горять.
Оце вшив – два чоботи на одну ногу.
Побратим – два рази брат.
Поволі, хлопчику, – раз хліба, два рази борщику.
Пошли дурного, а за ним другого!
Раз опечешся, другий – остережешся.
Розумній голові досить два слова.
Скупий, якби міг, то б два рази одно їв.

Старий друг краще нових двох.
Чи пан, чи пропав – двічі не вмирати.
Що буде, те й буде, а дві смерті не буде.
Як напише один дурень, то сто розумних не розбере.
Як одна біда йде, то й другу за собою веде.

ЗАГАДКИ

Ця цифра хвостик піднімає,
Шию гарно вигинає.
І так гарно випливає,
Наче лебідь з дивокраю. (Двійка)

Подивіться – ось вона, цифра дуже чепурна.

Шийку «гусачком» згинає, хвостик хвилькою здіймає. (Два)

Поглянь: і каченя, і двійка

Так спритно вигинають
шийки.

Спішать купатися до річки,
Напитись чистої водички.

Двійка на ставку живе: наче
лебідь пропливе,

Обернеться, посміхнеться,

малюкам крилом махне.

Між двох світил я посередині один. (Ніс і очі)

Два скельця, дві дужки на ніс і на вушка. (Окуляри)

Ногами у воді зав'яз, вода до пояса якраз.

Він простягнувся над водою два береги з'єднав собою. (Міст)

Барилко без обручів, без дна, а в нім

два сорти вина. (Яйце)

Два брата рідних: одного всяк бачить, та не чує; іншого всі чують, та не бачать (Блискавка і гроза).

Два брати, обидва Кіндрати, через дорогу живуть,
один одного не бачать. (Очі)

Два братики пішли в річку купатися (Відра).

Два братики-вусатики, стоять у кутку, повисовували язики (Черевики).

Дві смужки на снігу залишаю на бігу.

Я лечу від них стрілою, а вони знову за мною (*Лижі*).

Дві струнки сестриці в руках у майстрині.

Весь день пірнали в петельки.

І ось він, шарф для Петрика (*Спиці*).

Двоє дивляться, та двоє слухають (*Очі і вуха*).

Є зовсім інша птиця: якщо сяде на сторінку, то з похиленою головою, повертаюсь я додому (*Двійка*).

Є у кожної особи два красиві озерця. Між ними є гора. Назви їх, дітвора. (*Очі*).

Між двох світил, посередині – один (*Ніс*).

На ніч два віконця самі закриваються, а зі сходом сонця самі відкриваються (*Очі*).

Ось гора, а в гори дві глибокі нори.

У цих норах повітря бродить, то заходить, то виходить (*Ніс*).

Під двома дугами два яблука з кругами. Що це? (*Брови і очі*).

У нього два колеса і сідло на рамі, дві педалі є внизу, крутять їх ногами (*Велосипед*).

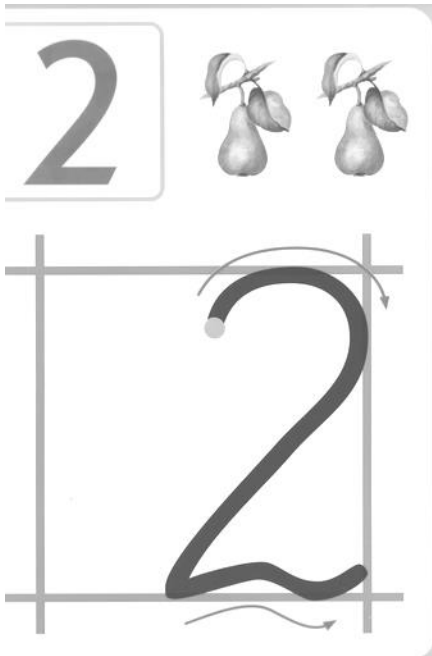
У хліві – два ряди баранців, і всі біленькі (*Зуби*).

Шия довга така, хвіст гачком... І не секрет, любить всіх вона ледарів, а її ледарі – ні! (*Двійка*).

Цей кінь не їсть вівса. Замість ніг – два колеса.

Верхи сядь і мчи на ньому, тільки краще прав кермом (*Велосипед*).

Які два займенники псують шляхи? (*Я-МИ*)

ЦІКАВІ ЗАДАЧІ

Ось листок та ще листок
Заховався між квіток,
Просте завдання, діти,
Ці листочки полічити.

Півень залетів на тин
А там півник ще один.
Скільки півників усіх?
Полічть-но, швидше їх.

ВІРШІ

У неділю, після обіду я в хокей грав із другом-сусідом.
І програв з рахунком два – нуль. Саме стільки одержав я ґуль.
Дві сестри, дві руки шиють, сіють, риють,
Полють, скопують грядки, одна одну миють.
Місяць тісто дві руки разом – права й ліва.
Попливеш серед ріки – воду п'ють сміливо.

КАЗКА ПРО ДВІЙКУ

Знає кожен, що число два позначається двійкою. Схожа вона на качечку: кругла голівка, витягнута шийка, витягнутий хвостик. Здається, що ось цифра скаже: «Ках – ках!».

Як і качечка, любить двійка воду: двічі на день купається вона у двох мисочках. У одній мисочці налита вода із сонячними зайчиками. У другій мисочці вона чистить зуби: уранці та увечері. Витирається вона двома рушниками: один для голови, а другий для хвостика.

От яка охайна двійка!

СКОРОМОВКА

У Марини два коти, повна хата
Муркоти.

ЛІЧИЛКА

Літо, спека, бо жнива.
В житі зайчиків аж два.
– Де ми будем, брате, жити,
як покосять в полі жито?
– Раз, два – та й тікати.
Буде нас стіжок ховати!
Раз, два – та й зима...
В ліс втечемо – нас нема.

Раз, два, три, чотири,
Козі дзвоника вчепили.
Коза бігає, кричить,
Просить дзвоник відчепить.

Біля двору – дві Федори,
біля ґанку – дві Тетянки,
а на лузі – дві Ганнусі,
біля річки – дві Марічки.
Ой, дівчаток тих багато!
Порахуймо їх, друзяки!

Раз і два. Раз і два.
В нас лічилка – лісова!

В лісі – дерево дуплисте,
а в дуплі живе сова,
що жовтаві очі має,
Спить – удень. Вночі – літає.
Добрий сну, сові приснисть!
Я – ховаюсь! Ти – жмурись!

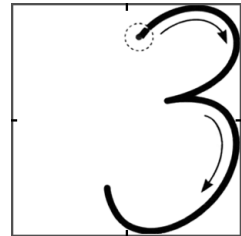
Перші цифри – дві сестри.
Ось і третя цифра 3.
Трійку, третій із значків,
Складено із двох гачків.

Ну, а цифра **ТРИ** – красуня,
Модний бантик одягнула,
Губки ще підмалювала,
Хвостик ззаду показала.

Ну що ж, у путь дорогу зберемось
І трієчку писати навчимося.
Голову – таку як двійка,
Тільки меншу має трійка.
І починається вона
Там, де двійки голова.
Верхній правий кут зрізає.

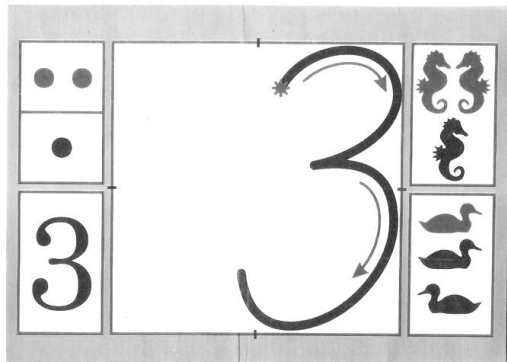
Трохи праворуч середини
спиняється.
Спинкою на клітинку спирається,
На нижню лінійку спускається.
Ніжку їй догори закругляємо
І гарнесеньку трієчку маємо.

*Цифра 3 складається з двох елементів:
двох малих правих півовалів. Починаємо писати
вище середини клітинки у верхньому куті,
ведемо заокруглення вгору, прописуючи малий
правий півовал до середини клітинки, не
відриваючи руки, пишемо вниз більший за
верхній правий півовал до нижньої сторони
квадрата, де заокруглюємо ліворуч до середини нижньої сторони
клітинки.*

ПРИСЛІВ'Я

Ану вставай, чоловіче, третій півень кукуріче.
В ліс їдуть, а на трьох одну сокиру беруть.
В роботі «ох», а їсть за трьох.
Говорить так, як три дні хліба не їв.
Дай на три дні – візьмеш злидні.
Два б'ється – третій не мішайся.
Двоє третього не чекають.
Де на двох вариться, – третій поживиться.
Жінка за три угли хату держить, а чоловік – за один.
Заблукав між трьох дубів.
Ідеш на день – бери хліба на три дні.
Краще раз побачить, як тричі почуть.
Одна збрехала, друга не розібрехала, третя на свій лад перебрехала.
Одне «зараз» краще трьох «потім».
Пани, на трьох одні штани: котрий раніше встав, той ся і вбрав.
Просилися злидні на три дні, то й вигнать не можна.
Пшениця – дурниця: утрьох молотить, а одному їсти.
Розумного пошли – одне слово скажи, дурня пошли – три скажи та й сам за ним піди.
Сало, сало, щоб ти пропало: три дні косив, три рази вкусив.
Сидить-надувається, три дні в чоботи взувається.
Там, де лисицею пройду, так три роки кури не несуться.
Три дні ходні, а до обіду празник.
Три пани, два отамани, а один підданий.
Тричі відміряй, а раз відріж
Ходила три дні, та виходила злидні.
Хоч три дні не їсти, аби з печі не злізти.
Хто мовчить, той трьох навчить.
Як випадуть у травні три дощі, то вродить хліба на три роки.

ЗАГАДКИ

У трьох водіїв був брат Андрій, а в Андрія братів не було. Чи може таке бути? *(Так, бо водії є жінками)*

Є спина, а не лежить ніколи.

Є чотири ноги, а не ходять і три.

Сам завжди стоїть, а всім сидіти велить *(Стілець)*.

Входиш в одні двері, а виходиш з трьох.

Думаєш, що вийшов, а насправді – увійшов *(Сорочка)*.

Трикутна дошка, а на ній три волосини.

Волосок – тонкий, голосок – дзвінкий *(Балалайка)*.

Три братика пішли на річку купатися.

Два купаються, третій на березі валяється.

Викупалися – вийшли, на третьому повисли *(Відра і коромисло)*.

Троє одним лугом орють *(Пальці пишуть)*.

Раз гачок і два гачок, А між ними – язичок.

Цифра нас зачарувала.

Ну а ми її впізнали. *(Трійка)*

Один ллє, другий п'є, третій росте. *(Дощ, земля, трава)*

Всім перехожим я моргаю,

Щоб пильно глянули на мене.

Очей же я аж троє маю:

Червоне, жовте і зелене. *(Світлофор)*

ВІРШІ

Три – щаслива цифра дуже.

Але трохи вона тужить:

– Буква «зе» на мене схожа –

Переплутати нас можуть!

Цифра три – то чарівниця,

Невеличка й круглолиця.

Яку казку не візьмеш,

Цифру три завжди знайдеш.

Трійка – півсніговика! Загартована така!
Влітку, взимку – все одно полюбляє ескімо.

З промінцем метелик встав,
Крильця сонцю показав.
Як уважно глянеш ти,
То побачиш цифру ... (три).

Два крючечки...О, диви! Щось
знайоме! Цифра три!
Далі цифра три у нас, упізнав її
весь клас.

Вона – це два рогаики малі.
Більший – внизу, а малий – вгорі.

Третя цифра, звісно, трійка! От звилася, неначе змійка.
Люблять трієчку казки: «Три чарівні волоски»,
«Три бажання», «Три брати»...
Та трикутник має три кути!

Раз гачок і два гачок, а між ними – язичок.
Цифра нас зачарувала. Трійка, ми тебе впізнали.

З двох бананів на столі
Оля склала цифру три.
Якщо це запам'ятаєш –
Цифру 3 завжди впізнаєш.

ЛІЧИЛОЧКИ

Брат – командир, а я – солдат.
В руках у мене – автомат.
Я марширую у дворі,
А брат мій лічить: «Раз, два, три!»

Щоб летіти на планети ,
Збудували ми ракети .
Раз, два, три –
Полетиш сьогодні ти.

Приступаємо до гри:
М'яч один, а нас аж три.
Грав я сам, і грали вдвох,
А тепер пограєм втрьох.
Раз, два, три – приступаємо до гри.

Тротуарами тритони
Тягнуть тістечок три тонни.
За тритонами пітони
Тягнуть ще чотири тонни.
А на тістечка кроти
Вже роззявили роти.

СКОРОМОВКА

Три ворони на дорозі, три сороки на березі,
Три ворони чорнобокі, три сороки білобокі.

КАЗКА ПРО ТРІЙКУ

Трійка дуже пишається тим, що схожа на велику букву «зе» або на два місяці, які з'єдналися ріжками. Верхній менший півовал завжди

катається на нижньому – більшому. І погукає: «Тр-тр-тр!» Якось третього дня тижня пішла Трійка до лісу по гриби.

Недовго блукала лісовими стежками – а кошик уже повний. Лежать у ньому три боровики, три лисички, три опеньки, три сироїжки, три підберезники. Бачила трійка три мухомори та брати не стала, бо знала, що вони отруйні. Але для деяких лісових мешканців мухомори – звичайна їжа.

ГЕОМЕТРИЧНИЙ МАТЕРІАЛ

Я – Тимко, усім привіт!
 Я об'їздив цілий світ.
 Про усе, що бачив сам,
 Розповім, малята, вам .
 Ось трикутник – три кути
 Скрізь його зустрінеш ти.

Скільки геометричних фігур на малюнку? Скільки кружечків? Скільки трикутників? Скільки квадратів?			

ЦІКАВІ ЗАДАЧІ

В клас зайшов Мишко,
 А за ним Петько,
 А за ними Гнат.
 Скільки всіх хлоп'ят?
 Дві веселі киці
 Грались на травці.
 Рижик теж до них прибіг...
 Скільки кошенят усіх?
 П'ять фломастерів у Жені.

Три веселі киці грались на травці

Взяв він жовтий і зелений,
А в коробці на столі
Залишилось тільки...

Песик теж до них прибіг –
Скільки котиків усіх?

У руді білочки дуже гарні діточки:
Одне, як мізинчик, сіло на ослінчик;
Друге, як грибочок, сіло на горбочок;
А третє, як мишка, ухопило книжку,
Сторінки гортає, книжечку читає.

Скільки кроків зробить горобець за 7 років? (Жодного, бо горобець не ходить, а стрибає.)

На дубі 3 гілки, на кожній гілці – по 6 яблук. Скільки всього яблук?

(На дубі не ростуть яблука.)

Три веселі киці грались на травиці

Песик теж до них прибіг. Скільки котиків усіх?

На травиці біля хати метушаться цуценята.

Двоє білих, наче сніг, одне чорне – скільки всіх?

Зайчик із городу в ліс моркву в кошику приніс,

Зручно всівся коло хати і узявся рахувати:

Дві й одна. Одна і дві. Виклав моркву на траві,

А сорока із гори загукала: «Буде ...» (3)

Лиска моркву посадила, три морквини там вродило.

Наш зайчисько враз три з'їв. Скільки Лисці залишив?

Знають діти казочку про Червону Шапочку.

До бабусі вона йшла, вісім пиріжків несла.

Раптом вовк її зустрів, пиріжечків зо три з'їв.

Хто з вас, діти, порухає, скільки бабуся покуштує? (8-5=3)

В клас зайшов Мишко, а за ним Петько,

А за тим Марина, а за нею Ярина,

А за нею Гнат. Скільки всіх хлоп'ят? (1+1+1=3)

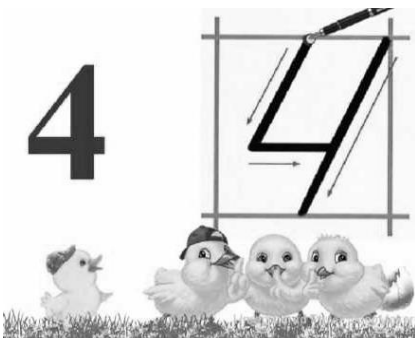
Сидів хлопчик біля річки, він спіймав аж три

плотвички, кошенятко одну вкрато. Скільки рибок в нього стало? (3-1=2)

Три веселі киці грались на травиці.

Враз одна сховалась. Скільки киць зосталось? (3-1=2)

Цифру цю зовуть «чотири».
Вас вона вітає щиро,
Мов козачка, жартівливо
Випинає лікоть вліво.

Познайомтесь – це чотири,
З нею в дружбі усі звірі,
Бо чотири лапки мають,
Вправно ними чеберяють.

Нас оточує безліч різноманітних предметів, складовою частиною яких є чотири елементи або деталі: четверо коліс в автомобіля, чотири ніжки у стола й стільця, чотири ноги у тварин, чотири океани на земній кулі, чотири пори року, чотири сторони світу.

Четвірка – фізкультурниця. Вона усі вправи ранкової гімнастики робить чітко і точно: чотири нахили уперед, чотири нахили вліво та вправо, чотири присідання, чотири присідання на одній нозі. У четвірки – одна нога. Від фізичних тренувань стоїть вона міцно.

Радить четвірка всім займатися спортом, бо спорт – це здоров'я.

Пишемо у клітинці-квартирі ми якнайкраще – чотири!

На верхній лінії клітинки писати почнемо майже з серединки.

На серединку клітинки стали, повернулися праворуч, покрокували,

До лінійки не дійшли – зупинились. Спочили, бо вже втомились.

Тут діждемось друзів, що гуляли в лузі.

З правого краю клітинки почався їх путь

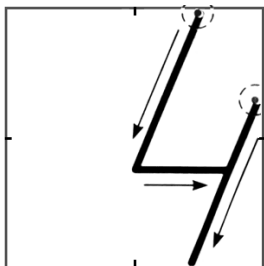
Трохи вище її серединки.

На нижню лінію друзі спустилися

І з нами на півдорозі зустрілися,

Путь до нижньої лінійки пройшли разом

І зупинились на лінійці трохи праворуч, не на серединці. Постарались! Хоч стомились,

А гарну четвірку писати навчилися!

ПРИСЛІВ'Я

Кінь на чотирьох, та й то спотикається.
Багач! Його сусіда чотирма волами оре!
Вип'є і з'їсть за трьох дурних і за себе, четвертого.
Заробив в пана плату: з чотирьох дощок хату.

ПРИКАЗКИ

Підкований на всі чотири ноги.
У чотирьох стінах.
На всі чотири сторони, на всі чотири боки, на
всі чотири вітри.

ЗАГАДКИ

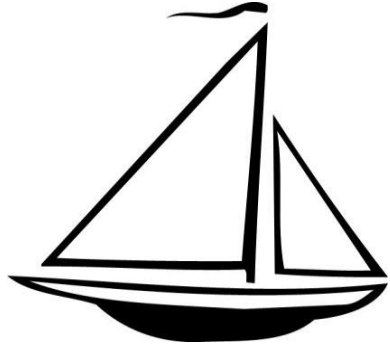
Гордовита, ніби зірка. Ви вгадали? Це... (Четвірка).
Два черевця, чотири ріжка (подушка).
Живе між камінням голова з чотирма ногами (черепаха).
На 4 ногах стою, ходити я зовсім не можу. Коли втомишся гуляти,
можеш сісти й відпочивати (стілець).
Праву руку на бочок і танцює гопачок.
Спить на ліжку біла сплюшка, в неї аж чотири вушка. (Подушка)
Стоять два котика, у них чотири хвостика (Черевики, шнурки)
У кожного в домі така дивина: братів аж чотири, а шапка одна. (Стіл)
Хоч у нас 4 ніжки, ми не мишки і не кішки. Хоч ми маємо всі спинки, ми
не вівці і не свинки. Ми не коні, хоч на нас ви сідали сотні раз (стільці).
Хто за рік чотири рази перевдягається? (Земля)
Чотири братики під одним дахом стоять (стіл).
Чотири брудних копитця залізли прямо в коритце
(порося).
Чотири вуха, а пір'я не злічити (подушка).
Чотири крила, а не птах; крилами махає, а ні з
місця (млин).
Чотири ноги, сто голок несе, а шити не вміє. (Їжачок).
Чотири ноги, та не звір. Є пір'я, та не птиця (ліжко з
подушкою).
Щорічно приходять до нас в гості: один сивий, інший молодий, третій
скаче, а четвертий плаче (пори року).

ВІРШІ

А чотири, а чотири...
Дуже схожа на вітрило.
Навіть вітер про це знає
І вітрило підіймає

Гордовита, ніби зірка.
Ви вгадали? Це... (Четвірка).
Праву руку на бочок
І танцює гопачок.

Ось стілець перевернувся,
На четвірку обернувся!
Позначає цифра ця
Скільки ніжок у стільця,
Скільки лапок у котів,
А в квадратику кутів!

Поясни мені: чи важко
відрізнити від звіра пташку?
В птаха дві ноги, а в звіра,
знають добре всі, – чотири.

Чотирикутна хата ця.
Чотири ніжки у стільця.
І по чотири ніжки
У мишки та у кішки.

А четвірка-мрійниця,
Чаклувать не ліниться;
Чотири пальці підняла –
І принцеса вже вона.

Ось четвірка жартівливо
Випинає лікоть вліво.

ЛІЧИЛОЧКА

Я жмурюсь, заплющив очі.

Всі ховайтесь, хто де хоче!

Вмить розбіглась дівтора.

Йти шукать мені пора.

Більш не буду я чекать:

Раз, два, три – іду шукать.

Раз – за Петра,

Два – за Дмитра,

Три – за Тетянку.

Чотири – за Оксанку.

Я усіх уже знайшов,

Сам ховатися пішов.

У сови чотири доні

Всі чотири доні – соні.

Сплять до вечора вони,

Сняться соням сонні сні.

Раз, два, три, чотири –

Кицю грамоти учили:

Не читати, не писати,

А за мишками ганяти.

ЦІКАВІ ЗАДАЧІ

По дорозі зайчик біг, ніс п'ять яблук на обід

Одне впало, закотилось. Скільки яблук
залишилось?

Два папуги голубенькі, два папуги зелененькі,

Щоб усіх порахувати, будем знову додавати.

Чотири качани було, та зайчик зменшив їх число:

Один качан він з грядки зняв, від чотирьох один відняв.

Ох, було ж у нас мороки! Посварились дві сороки,
На їх шум ще дві примчало. Скільки разом птахів стало?
Горобець і три синиці он летять до годівниці.
Скільки птахів, підкажіть, будуть вдячні за обід?

Кролик вуха насторожив – в нього дуже добрий слух.
Хто ж тепер нам скаже, точно, в двох кролів є скільки вух?

Через поле, навпростець, дибав сірий баранець.
Три овечки за собою вів горою з водопою.
Скільки овець ішло на водопій? $(1+3=4)$

Бігло до річечки троє качат,
Разом з ними і мама малят,
Дуже вони захотіли вже пить.
Скільки їх разом, ану лиш, скажіть? $(1+3=4)$

Скільки яблук на столі?
Чотири лежало, а одне розрізали? $(4-1=3)$

На листочку край ріки примостилися жуки:
Дочка, син, і батько, й мати. Як нам їх порахувати? $(1+1+1+1=4)$

Мчаться на санчатах четверо малят.
Троє з них дівчата. Скільки тут хлоп'ят? $(4-3=1)$

Чотири гарні груші на гілочці
достигли.
Дві з'їли Гліб й Павлуша. А скільки
залишили? $(4-2=2)$

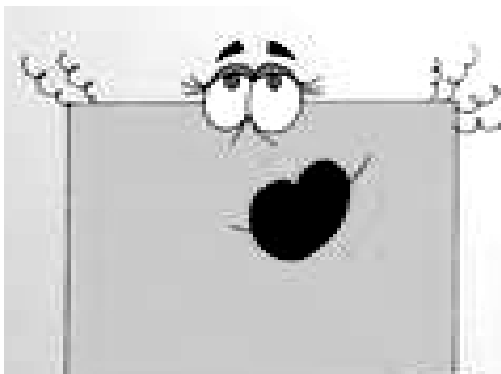
Дві лисички, дві сестрички,
Заплели по дві косички.
Скільки разом у лисичок
Є заплетених косичок?
 $(2+2=4)$

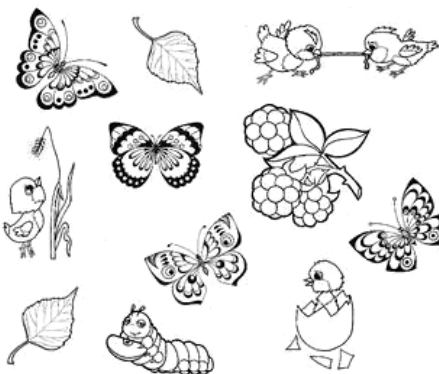
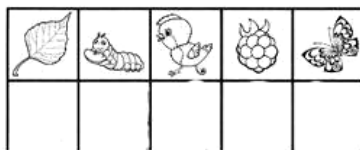
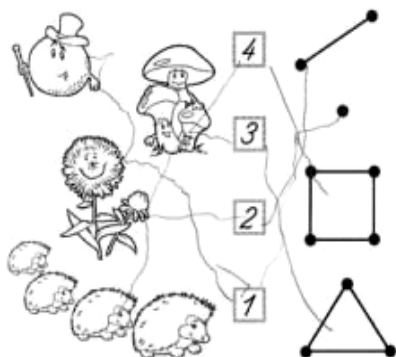
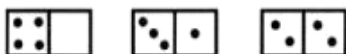
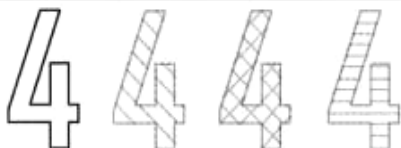
ГЕОМЕТРИЧНИЙ МАТЕРІАЛ

Стіл великий – це квадрат,
А на ньому для малят
На картатій скатертинці
Смачне печиво в корзинці.

Прямокутник – це вікно,
Шафа, двері, доміно,
Кольорова книжечка
І м'якеньке ліжечко.

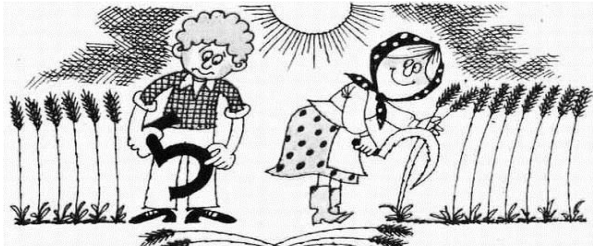
Скільки?

5

П'ять подібна до серпа, що уміє жати.
Лиш до ручки треба нам рисочку додати.

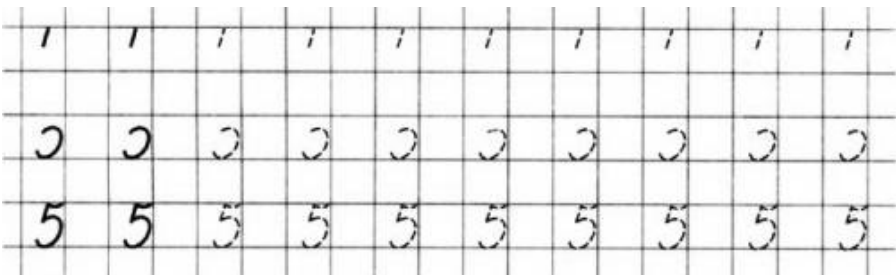
Будем нині ми писати
Дуже гарну цифру – п'ять!
Цифра кругла, ще й з хвостом.
Наче яблуко з листком:
З яблуни на землю скік,
– І об землю збило в бік.

Цифру п'ять малює Костик:
Ось півкола, риска, хвостик.
А якщо їх поєднати,
То п'ятірку будеш мати

П'ять – мов гак на автокрані,
Що вантаж підносить плавно.

*Ручку всі до рук взяли і роботу почали.
Зараз будемо писати дуже гарну цифру – п'ять!
Починається п'ятірка з того ж місця, що й
четвірка.
Рівенько до серединки спускається
І спинкою, як трійка, на клітинку спирається.
Так само ніжку закругляємо, хвостик зверху
додаємо
– У верхній правий кут ідемо. І ось гарненьку п'ятірку маємо!*

ВІРШІ

Знаний акробат удав,
Що хотів – те й удавав.
Був він вправним циркачем:
Міг згорнутися кільцем,
Міг удати і стілець,
Шафу, крісло, гребінець.
Якось навіть той удав
З себе цифру п'ять удав.

Ой, лишенько! Що сталося?
П'ятірка налякалася!
І від страху, ледь жива,
По п'ять пальців підняла.

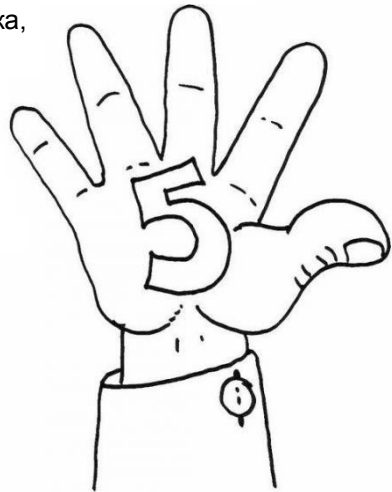

Потім вийшла погулять
На папері цифра 5.
Руку вправо простягнула,
Ніжку бубликом зігнула.

Чий то хвостик стирчить?
Цифра п'ять до нас спішить!
Цифра п'ять або п'ятірка,
З нею здавна дружить зірка:

П'ять у зірочки кінців;
Є п'ять пальців на руці,
На нозі також, ось так!
П'ять копійок – це п'ятак.

Дві долоньки зустрічались,
Із малятами навчались.
Скільки пальців маєш? – П'ять!
Ми вчимося рахувати!
Перший – товстий та лінивий
Другий – вказівний красивий!
Третій фанний парубок
А четвертий козачок!

П'ятий малючок кирпатий
Отакі у нас хлоп'ята!

Ось п'ятірка жартівлива,
Діток всіх розвеселила.
Як на хвостик повернеться,
В цифру два враз обернеться

П'ять відерець, п'ять лопат,
П'ять дівчаток, п'ять хлоп'ят
Із будинку номер п'ять
Дружно садять виноград.
Поливають, щоб зростав,
Щоб до даху аж дістав,
Щоб заплів чиєсь вікно

І балкон, що он-он-о.

ЛІЧИЛОЧКИ

П'ять зайчаток вийшли з дому.
Спершу стали по одному,
Далі – в пари, топчуть сніг...
Хто без пари – геть побіг!

Я рахую до п'яти.
Полічи зі мною й ти.

Пальців на руках по п'ять.

Легко їх поразувать.

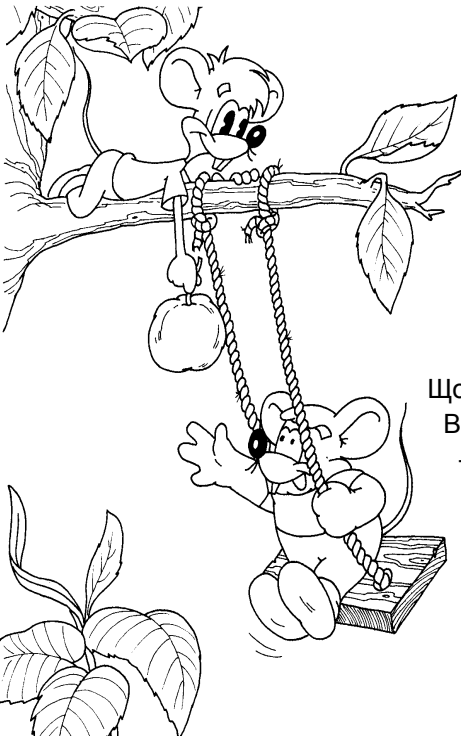
Є в зайчихи п'ять малят,
П'ять сіреньких зайченят.
Ось вони рядочком сплять,
Раз, два, три, чотири, п'ять.

- Пальчик, пальчик, що робив?
- Я з цим братом в ліс ходив,
- А з цим братом борщ варив,
- З цим кашки скуштував,
- А з найбільшим заспівав, заспівав.
- Як називаються пальці на твоїй руці?

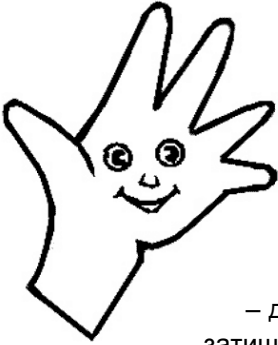

- Гойда, гойда, гойдалочка,
- Гойдається Наталочка:
- Раз, два, три, чотири, п'ять
- Буду лялечку гойдять.
- Гойда, гойда, гойдалочка,
- Гойдається лялечка:

- Раз, два, три, чотири, п'ять
- Треба гойдалку спинять.
- Гойда, гойда, гойдалочка,
- Стомилася Наталочка,
- Раз, два, три, чотири, п'ять
- Підем з лялечкою спить.

- Щоб заснути, я і брат
- В голос лічим до п'яти:
- Раз, два, три, чотири, п'ять...
- Вже давно у ліжку сплять
- Наші мамо й татко.
- Що ж почнемо рахувати
- До п'яти спочатку:
- Раз, два, три, чотири, п'ять

КАЗКА ПРО П'ЯТІРКУ

Знаєте з ким дружить П'ятірка? Вона – подружка п'яти пальців людини. Їх 5 на правій руці, 5 на лівій руці, 5 на правій нозі, 5 на лівій нозі. На зиму малеча П'ятірка плете м'які рукавички. Перша хатинка для великого пальця, друга – для вказівного, третя – для середнього, а п'ята – для мізинчика. Тепло і затишно пальчикам взимку у рукавичках!

СКОРОМОВКИ

П'ять хлоп'ят живуть в гайочку, п'ять маслюків ростуть у лісочку, у хлоп'ят – тапочки, у маслюків – шапочки.
Їхав лис через ліс поламав п'ять коліс.
У перепела і перепелиці п'ятеро перепелят.

ЗАГАДКИ

П'ять братів тобі знайомі,
Без одежі вони в домі.
Та в мороз брати оті
Ходять в теплому пальті. (*Рукавичка*)

П'ять ріжків торбинка має,
п'ять братків туди влізає,
щоб мороз їх не щипав
і турбот не завдавав. (*Рукавичка*)

Де йшла сотня косарів –
Вийшло п'ять богатирів.
Косять, в'яжуть заодно
І молотять на зерно. (*Комбайни*)

На п'яти проводах відпочиває зграя птах (*ноти*)
П'ять братів поруч живуть, у кожного своє ім'я (*пальці*).

П'ять мішечків вовняних – гріються братики в них (*рукавички*).
П'ять сходинок – драбинка, а на сходинках – пісенька (*ноти*).
П'ять хатин, а вхід один? Що це? (*Рукавичка*).
У двох матерів по п'ять синів, одне ім'я всім (*пальці*).
У п'яти братів одна робота (*пальці*).
Цифра ця – мов гак на автокрані, що вантаж підносить плавно. (*П'ять*)
Як за допомогою п'яти одиниць одержати 100? ($111-11=100$)

ПРИКАЗКИ

Без п'яти хвилин.
П'яте колесо до воза.
Як свої п'ять пальців.
Живи на п'ять!

ПРИСЛІВ'Я

Верстою ближче, на п'ятка дешевше.

День гуляє, три слабий, а на п'ятий – вихідний.
Дощ у жнива, як п'яте колесо до воза.
Є п'ять копійок – і бабуся в торгу.
З п'яти пальців не бачу жодного, а один в очах семерить.
Кішка лапкою, ведмідь п'ятірнею.
Краще на п'ять хвилин раніше, ніж на хвилину пізніше.
На гріш п'ятаків не дають.
На дубу лист в п'ятак – бути ярині так.
На п'ятак дружби не купиш.
На руці п'ять пальців, а який не укуси – усе боляче.
Не вартий гроша Пахом, а дивиться п'ятаком.
Один дурник, а розумних п'ятьох посварить.
Оце диво! У свині п'ятаком рило.
П'ять днів не робим, а два відпочиваєм.
П'ять пальців на руці, котрого не обріж, все рівно болітиме.
Потрібний, як возу п'яте колесо.
Свиня мені не брат, а п'ять рублів не гроші.
У п'яти колодчиках сидять п'ять молодчиків.

ЦІКАВІ ЗАДАЧІ

Три сови і два сичі.
Скільки всіх їх, полічи? **(3+2=5)**

Ой, грибочки у гайочку
В капелюшечках стоять.
Два грибочки, три грибочки,
Разом буде ... (п'ять)

На травиці біля хати
Метушаться цуценята.
Двоє білих, наче сніг,
Троє чорних. Скільки всіх? **(2+3=5)**

Каже мати-квочка:
«В мене два синочки
Та ще три є дочки».
Скільки ж діточок у
квочки? **(2+3=5)**

По зеленій травці
Розбрелись овечки.
Три пішли на гірку,
Дві пішли до
гречки.
Дівчинка овечок
Полічить не
може.
Хто із вас
швиденько
Дівчинці допоможе?
(3+2=5)

Ой, у Лиски, Лиски гарний двір.

Та чотири доньки на вибір.

Ще й один синок. Скільки всіх діток? $(4 + 1 = 5)$

Рукодільниця, дівчинка мила, всю роботу в домі робила.

А Лінивиця тільки спала або мухи рахувала,

Дві полізли по стіні, три сидять он на столі.

Щоб усі порахувати, треба вміти додавати.

Хто вже вміє додавати? Скільки всіх може сказати? $(2+3=5)$

Дві синички-дві сестрички

У зеленому гаю,

Там і ніжний соловейко

Веде пісеньку свою.

Скільки всіх? $(2+2+1=5)$

П'ять яблунь у саду ростуть.

Чотири з них уже цвітуть.

А скільки ще не розцвіли,

Ну, як би ви відповіли?

$(5-4=1)$

Гляньте, білочка одна

Визирає із дупла.

Ще одна стрибнула з гілки,

А за нею ще три білки.

Ми просимо, діти милі,

Щоб всіх білок полічили.

$(1+1+3=5)$

Дві синички, гарні птачки,

На вербі сиділи,

Три подружки-щебетушки

Раптом прилетіли,

Скільки на вербі синиць?

Полічи веселих птиць.

$(2+3=5)$

- Васю, ти чому сердитий?

- Слив не можу полічити.

П'ять було, одну я з'їв.

Скільки мамі залишив? $(5-1=4)$

Були у нашому дворі

Два горобці, три снігурі.

Хто може скласти лік птахам –

Всім горобцям і снігурам? $(2+3=5)$

Скільки фарб тут – не скажу,

Відгадай, не покажу.

Якщо три до них додати,

От тоді їх буде п'ять. $(5-3=2)$

Дві сороки, три ворони

Посідали у вагони.

Чих – пах, ту-ту-ту.

Скільки птахів разом тут? $(2+3=5)$

У маленької Галини є п'ять ягідок малини,
Три дала вона брату, що лишилось – порахувати. $(5-3=2)$

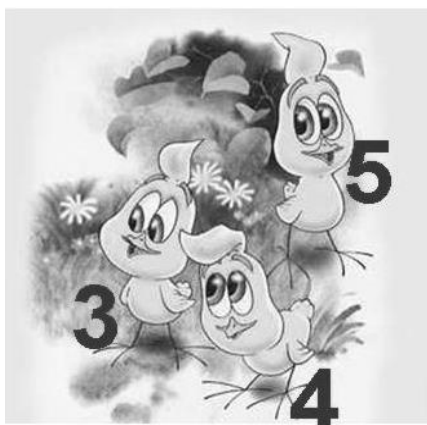
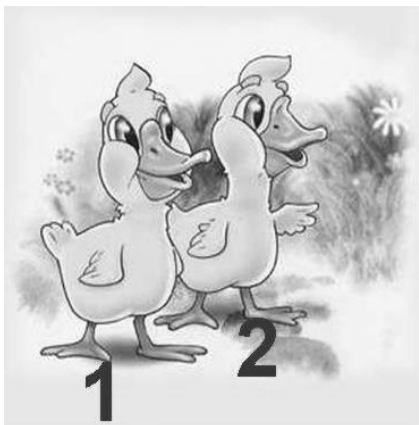
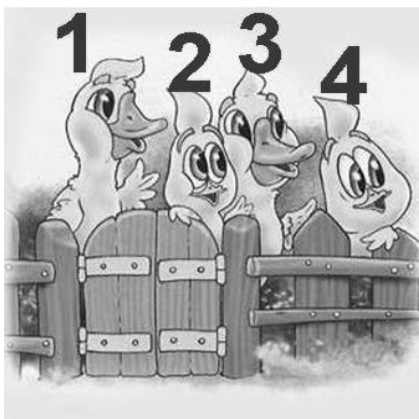
Є в зайчихи п'ять малят, неслухняних зайченят.
На обід їх мама жде. Раз, два, три... А решта де? ($5-3=2$)

Три ромашки-жовтоочки, дві веселенькі волошки
Королеві дарували. Скільки квіток в неї стало? ($3+2=5$)

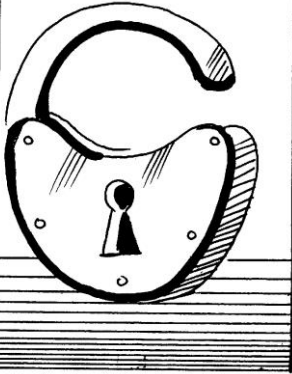
Віні-Пух – цей медолюб, заліз на високий дуб.
Та бджоли меду не дали. Вони його покусали.

Три у вухо, дві у ніс. З ляку в воду він заліз.
У воді сидить, міркує, і укуси ті рахує. ($3+2=5$)

Порахуйте!

6

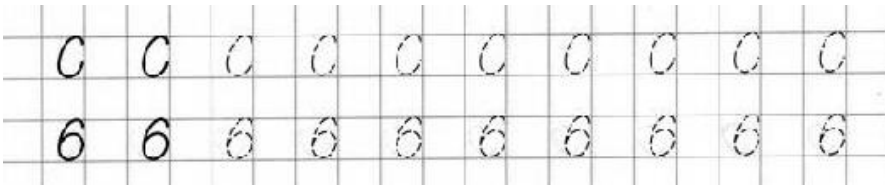
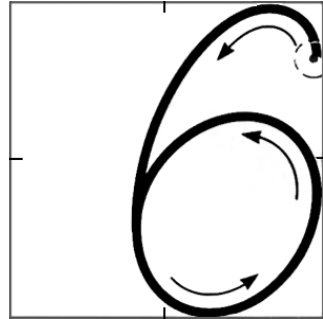

– Цифро Шість, на що ти схожа?
– Наче ягода я гожа,
Наче равлик на стежині,
Я замок, що на хатині,
Я й хробак, що сливу їсть, –
Ось така я цифра Шість.

Від п'ятірки до шести
Недалечко нам іти.
Цифра шість зайшла у клас
І звертається до нас.
Каже: «Схожа я на сливку».

Трохи вгору в мене хвіст.
Називаюсь – цифра шість».

*Треба трохи потрудитись, цифру шість писать навчитись.
Цифра шість... Поміркуємо трішки:
Починається звідти ж, де в четвірки довга ніжка,
З правого боку на лінії клітинки трішечки вище від серединки.
І як двійку (трійку) плавно закругляємо,
Тільки вліво напрямом міняємо.
Закругляємо ніжку, знизу закругляємо
І у коло лінію замикаємо.
Животиком шістка на праву лінію
клітинки спирається.
Два куточки клітинки зрізає –
старається.
Ось і вийшла – подивись – дуже гарна
цифра – шість!*

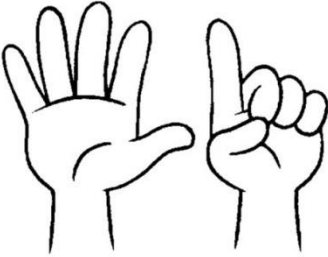
ВІРШІ

Шість уважненько пишуть.
М'яким знаком не назвють.
Бо образиться іще
І до літер утече.

Цифра 6 немов замок:
Внизу – круг, вгорі – гачок.

– Я бачив, – сказав брат Маринці,
– Шість яблук росло... на ялинці.
– Неправда! – озвалась Маринка.
– Так то ж... новорічна ялинка!

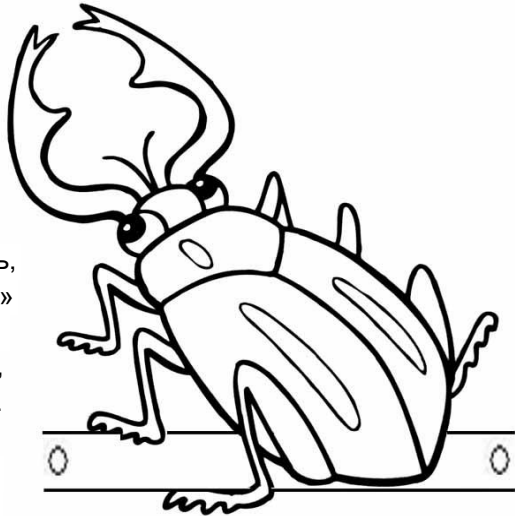
Кошеняток цілих шість!
Небагато кожен їсть.
Дай їм каші з молоком,
Хай полижуть язичком,

Бо із ложки киця їсти не навчиться!

Цифра шість, як бегемотик,
Має кругленький животик.
Ну, а шийка, як дуга,
Вліво зігнута вона.

По дорозі жук, жук,
По дорозі чорний...
«Маю ніжок я аж шість,
От тому й моторний»

Цифра шість від щастя сяє,
Бо чудові ніжки має.
Ти їй пальці порухуй,
І взуття на ніжки взуй.

ПРИСЛІВ'Я

Балакала-говорила сім мішків гречаного
Гаврила.

Він уже сім літ на одній дудці грає.

Ледве від сімох відгавкалась.

Один із сошкою, а семеро з ложкою.

Оці ще з'їм, та після ще сім,
та ще полежу, та ще стільки змережу,
подивлюсь на сволок,
та ще сорок, а як не полегшає –
значить, пороблено.

Семеро воює, а один горює.

Сім бід – один одвіт.

Сім верст до небес, і все пішки.

Сім літ мак не родив, а голоду не було.

Сім раз одмір, а раз одріж.

Сім років мак не родив і голоду не зробив.

У березні сім погод: сіє, віє, крутить, мутить, припікає й поливає.

У семи ньюк дитя без одного ока!

Це такий, що за шматок кишки піде сім верст пішки.

Це той, що одним пострілом сім качок б'є.

ПРИКАЗКИ

Семеро одного не ждуть

Сім п'ятниць на тиждень.

Сім потів зійшло.

Працювати до сьомого поту.

ЛІЧИЛОЧКА

Раз, два – дерева,

Три, чотири – вийшли звірі,

П'ять, шість – пада лист,

Сім, вісім – птахи в лісі,

Дев'ять, десять – це сунички

Підвели червоні личка.

Десять жабок на ставку рахували осоку:

– Раз – листочок, два – листочок.

Всілись жабки на місточок.

Три, чотири, п'ять, шість, сім –

По листку не вийшло всім.

Скільки ще листочків взяти,

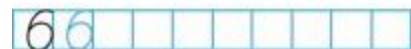
Щоб всім жабкам їх роздати?

КАЗКА ПРО ЦИФРУ ШІСТЬ

Одного разу число Шість пішло мандрувати. Першого дня побувало воно у Понеділка, другого дня – у Вівторка, третього – у Середи, четвертого – у П'ятниці, а шостого – у Суботи.

Ніде не затрималась Шістка більше однієї доби, а от у Суботу пробула аж шість днів. Почувалися вони хороше: навчилися співати шість пісень про дружбу, розказувати шість віршів про природу, намалювали шість малюнків про звірят, навчилися показувати шість фокусів.

Коли поверталася Шістка додому, то запросила Суботу до себе на гостину.

ЗАГАДКИ

В родині п'ять братів. Кожен з них має сестру.

Скільки дітей у цій родині? (6)

Дуже схожа вона на замок: знизу кружечок, а зверху – гачок. (6)

Сам чорний, та не ворон, є роги – та не бик.

Шість ніг без копит. (Жук)

Сусідка у неї – п'ятірка завзята, вгадайте, як незнайомку цю звати? (6)
У дворі переполох, з неба сиплеться горох. З'їла шість горошин Ніна, в неї вже тепер ангіна (Град).

Шість дірочок має, пісні співає. Колишня гілка, тепер – ... (сопілка)

Шість ніг без копит, ходить, та не стукає, літає, а не птах, може вверх ногами сидіти. (Муха).

Якщо на голову встане, рівно на три більше стане (цифра шість).

СКОРОМОВКА

Дівчинка Люба всім людям люба,
Тому що Любі всі люди любі.

ГЕОМЕТРИЧНИЙ МАТЕРІАЛ

От і бджілка завітала –
Принесла медку чимало.
Мед у сотах золотих –
Шестикутничках смачних.

ЦІКАВІ ЗАДАЧІ

Було у Марини сім ягід малини.
Одну вона з'їла.
А скільки лишила?

Йшли два їжаки,
Несли по три буряки.
А ви їм допоможіть –
Буряки ті полічіть.

П'ять метеликів літають
І на квіточки сідають.
Прилетів ось ще один,
Сів на квіточку і він.
Полічімо швидше всіх
Цих метеликів прудких.

Швидко їде Федя на велосипеді.
А за ним – ще п'ять хлоп'ят.
Скільки разом всіх малят?

Скачуть жабки: «Ква, ква, ква!
Ой, яка м'яка трава!»
Тут – чотири, а там – дві.
Скільки разом їх в траві?

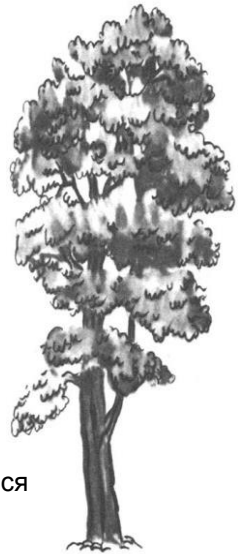
– Васю, ти чому сердитий?
– Слив не можу полічити.
Було вісім, дві я з'їв.
Скільки мамі залишив?

5 ялинок і дубок заглядають у ярк.

Бачиш ти, синочку, їх?
Полічи-но, скільки
всіх?

П'ять ялинок і
дубок...

Шість! –
всміхається
синок.

Каже мати-квочка:
В мене два синочки і чотири
дочки. Скільки ж діточок у квочки?

$$(2+4=6)$$

Три овечки коло гречки,
На лужку ще три овечки.
Полічи овечок цих.
Скільки разом їх усіх? $(3+3=6)$

У садок до годівниці прилетіли дві
синиці. Потім ще чотири птиці.
Скільки птиць на годівниці?

$$(2+4=6)$$

Швидко їде Федір на велосипеді.
А за ним – ще п'ять хлоп'ят.
Скільки хлопців їде в сад?

$$(1+5=6)$$

Ну й було у нас мороки!

Посварились 3 сороки,
3 горобчики примчали,
Розуму сорок навчали.
Порахуйте, дітлахи,
Скільки всіх було птахів?

(3+3=6)

Колись Кожум'яка під
Києвом жив.

Шкіри він м'яв і у річці мочив. Вхопить три разом, а потім ще три,
В берег упреться і тягне з води. Сил докладає, працює завзято,
Скільки шкір разом він витяг, малята? **(3+3 =6)**

Три сестри Хавруня мала,
Що за нею наглядали.
Перша мала одне око,
Друга – два. Що за морока?
А в третьої аж ока три.
Ви б, малята, підказали.
Скільки очок сестри мали?

(1+2+3=6)

Пташка мала пташенят,
П'ять веселих маленят.
Раптом трапилась біда,
Випало одно з гнізда.
Скільки пташенят тоді
Залишилося в гнізді.

(5-1=6)

В'яже бабуся-лисиця
Трьом онукам рукавиці.
Рукавичок по дві штуки,
Бережіть, не загубіть!
Подарую вам, онуки,
Скільки всіх? Перелічіть

(2+2+2=6)

П'ять метеликів літають
І на квіточки сідають.
Прилетів ось ще один,
Сів на квіточку і він.
Полічімо швидше всіх
Цих метеликів прудких.

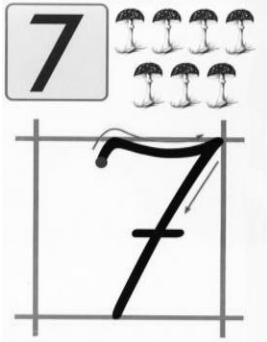
(5+1=6)

Радіє Оленка –
Знайшла два опеньки,
Ще чотири у корзині.
Нумо, швидше полічили!

(2+4=6)

Йшли два їжаки,
Несли по три буряки.
А ви їм допоможіть –
Буряки ті полічіть.

(3+3=6)

Дуже легко нам усім
 Упізнати цифру... (сім).
 В неї лиш одна нога,
 І сама, мов кочерга.

На кого схожа цифра сім?
 - На чаплю, – скажуть вам усі.
 Комахи й жаби б'ють тривогу,
 Як сімку бачать довгоногу.

І не треба зволікати
 Цифру «сім» почнем вивчати!
 Ось косою косив косар
 Й притупилася коса.
 Вгору косу він підняв,
 Та гострить її почав.
 Дуже смішно стало всім
 – Не коса, а цифра сім.

Сім – на косу дуже схожа.
 Та косить вона не може.
 Хто її не хоче вчити,
 Хай іде траву косити.

Від одинички вона відрізняється,
 Тим, що хвостик від двійки угорі звивається.
 Вправо від серединки спішу, двійчин хвостик я вправо пишу
 І рівнесенько без згину цифра сім тримає спину.
 Спускається на нижню лінійку і стає на серединку.
 Звивається хвостик, а спинка рівненька,
 Цифра «сім» – така гарненька!

Починають писати хвилясту лінію трохи нижче середини верхнього рядка клітинки і доводять її до

правого верхнього кута клітинки. Потім пишуть велику паличку, доводячи її майже до середини нижнього рядка клітинки, а потім перекреслюють її маленькою паличкою посередині.

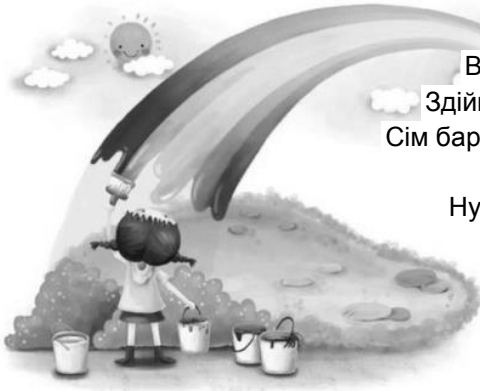
ВІРШІ

Цифра сім – потішна дуже,
Ти помітив її, друже?

Вправно ніжку виставляє,
У таночок поспішає.

Цифра сім – от чудеса! Це не цифра, це коса.
На плечі важку косу, як дорослий, я несу.
В чистім полі, у долині і травички, й конюшини
Накошу я для корів, для телят, овець, кролів.
А як тільки накошу, так і цифру напишу.

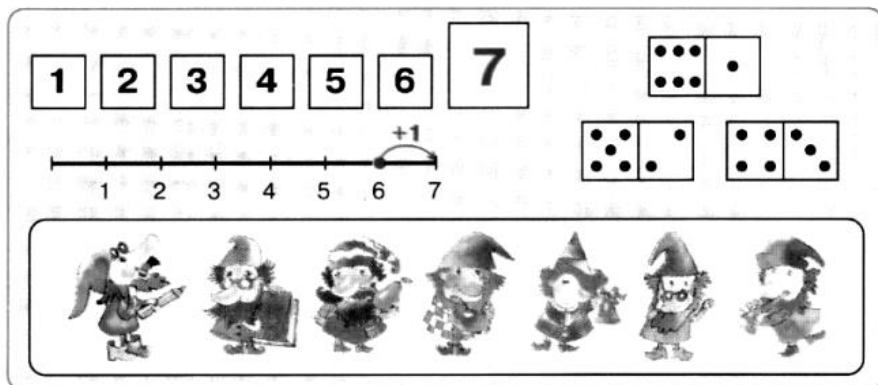

Понад річкою місток
Виріс із семи стрічок.
Здійнялися з берегів
Сім барвистих кольорів.

Ну, а інша цифра – сім –
Так подібна до коси.
Як була рясна роса,
Натомилася коса.
А щоб знов косити,
Стала відпочити.

Сім яскравих, кожен знає,
Кольорів веселка має.
Є сім нот, відомо всім.

Днів у тижні також сім.
Треба вивчитись усім
Нам писати цифру сім.

Наче косу, цифру сім
Цап узав у літню днину.
І Козі сказав: – Ходімо
На лужок косити сіно.

Цифра **Сім** рахунок знає,
Ось чотири, ось і три,
Їх додай скоріше ти.

КАЗКА ПРО СІМКУ

У сімки дуже незвичайна хатинка. Двері у ній відчиняються лише тоді, коли скажеш: «Сім, Сім – відкрийся!»

Одного разу пішла сімка до лісу по суніці. А в цей час Вовк – сіроманець вийшов на полювання. Від голоду він геть розлютився. І тому, коли побачив Сімку, загарчав і кинувся на неї. Сімка почала тікати по втопаній стежечці. А Вовк от – от наздожене її.

Та сталося диво – вмить Сімка піднялася від звіра, як на крилах. Сіма підвела очі і побачила, що її несуть сім комашок та жучків: Сонечко, Бджола, Оса, Джміль, Хрущ, Жук-олень, Жук-Носоріг. А ось і хатинка! Сімка вигукнула: «Сім, Сім, відкрийся!» Двері відчинилися і рятівники влетіли із Сімкою у дім.

Зморений, голодний Вовк довго блукав побіля будиночка. Добра Сімка пожаліла Вовка і кинула йому з вікна сім шматочків хліба. Звір з'їв їх, подякував і задоволений повернувся до лісу.

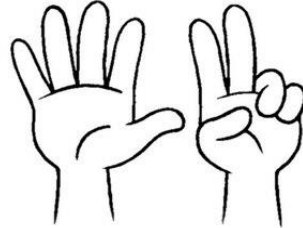
СКОРОМОВКА

Сім дочок-сорочок вишивають сім сорочок.

ЛІЧИЛКА

Мамо, тато, дід, бабуся –
Всіх назву, не помилюся.
Старший братик і сестричка –
В нас сімейка невеличка.
Не спиняйте, бо зіб'юся:
Мамо, тато, дід, бабуся...
Старший брат, сестра і я –
Отака у нас сім'я.
Нам лічилочку на «сім»
Повторити треба всім.

Сім братів-малярів
В королівстві кольорів –
Кожен кольором керує,
В малярівстві королює.

Сім пухнастих кошенят
Вийшли в поле пострибати,
Трое, причаївшись нишком,
Хочуть упіймати мишку.
А найменше
кошенятко
По доріжці біжить з
татком.
Скільки кошенят
лишилось,
Що ми їх не полічили?

ЗАГАДКИ

В неї лиш одна нога, і сама, мов кочерга.

Дуже легко нам усім упізнати цифру... (сім).

Дуже схожа на косу. Та косить вона не може. Хто її не хоче вчити, хай іде траву косити. (Сім)

Є 7 братів: роками рівні, іменами різні (дні тижня).

Братів цих рівно 7. Вам вони відомі всім. Кожного тижня колом ходять брати один за одним. Попрощається останній – з'являється перший (дні тижня).

Має шкір сім, витискає сльози всім. (Цибуля)

Один сімох полонив (павук).

Сидить Марушка в семи кожухах, хто її роздягає, той сльози проливає (Цибуля).

Сидить сидуха в семи кожухах, хто на неї гляне – той очима в'яне (Цибуля).

Сім братів човном пливуть, кожного ім'ям зовуть. (Дні тижня)

Сім братів-малярів в королівстві кольорів. Кожен маляр королює, в королівстві малярус. (Веселка)

ПРИСЛІВ'Я

Вгору семеро ледве тягнуть, а під гору і один зіштовхне.

Намолів сім мішків гречаної вовни.

Один день блисне, а сім кисне.

Один з сошкою, а семеро з ложкою.

Один оре, а семеро руками махають.

Одна лисиця сім вовків проведе.

Семеро одного не чекають.

Сім п'ятниць на тиждень.

Сім разів відмірай, один раз відріж.

ВЕСЕЛИНКА

Сім перчин – сім'я палка! – як узяли цимбали,
Та як утнули гопака, аж всі поприсідали.

ЦІКАВІ ЗАДАЧІ

Шість малят-дошкільнят стали струнко в один ряд.

Підійшов до них Панас: – Скільки зараз стало нас? $(6+1=7)$

Дві машини мав Петро

П'ять приніс йому Дмитро.

Діти разом стали грати

І машинки рахувати.

Підкажіть, будь ласка, їм:

Скільки всіх машинок? $(2+5=7)$

Біля річки на галявці

Знайшли моркву сірі зайці.

8 морквин – це не мало.

Одну з'їли, скільки стало? $(8-1=7)$

Учитись любить старший брат, але й неділі також рад.

П'ять навчальних днів у нас два вихідних – дозвілля час.

Для вас просте завдання, діти, всі дні у тижні полічити. $(5+2=7)$

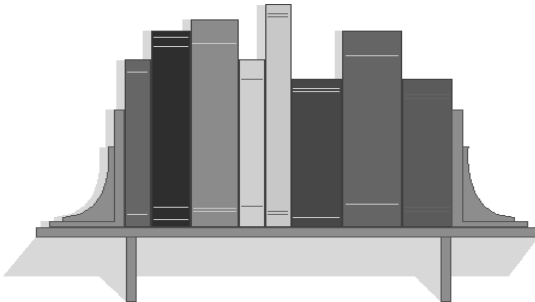
На полиці – вісім книг.

Толя взяв одну із них.

Хто тепер сказати б міг,

Скільки на полиці книг?

$(8-1=7)$

Купила в крамниці сестричка

Сім метрів шовкової стрічки.

Три метри мені віддала,

А скільки собі взяла? $(7-3=4)$

Козеняток було сім.
Вовк прийшов і їх поїв.
Та одне живе зосталось.
Вовк сердитий, вовк лютує,
Скільки з'їв, не порахує

(7-1=6)

Зловив Василько наш сім риб.
Одна з них в воду раптом стриб.
Відповідайте, рибок скільки
Тепер зісталось у Василька?

(7-1=6)

Було у Марини
Сім ягід малини.
Шість ягідок з'їла.
А скільки лишила?

(7-6=1)

У садок до годівниці
Прилетіли три синиці,
Потім ще чотири птиці.
Скільки птиць на годівниці?

(3+4=7)

Купила в крамниці сестричка
Сім метрів шовкової стрічки.
Три метри мені віддала,
А скільки собі узяла?

(7-3=4)

Появилися у квочки
Три сини, чотири дочки.
Хоч чекала на курчат,
Вийшло... (семеро) качат.

(3+4=7)

Стала Феська бублики рвати
І хутчіш в кошик ховати.
5 із груші вона зняла,
Та ще два в траві знайшла.
Хто нам, діти, скаже нині,
Скільки бубликів в корзині?

Іде маленька Валя,
Веде її Наталя,
Зустріли п'ять хлоп'ят.
То скільки всіх малят?

(1+1+5=7)

Ішов їжак, знайшов буряк,
Знайшов ще шість,
З сім'єю з'їсть.
Скільки буряків
Усього в їжаків?

Сім цукерок Толя мав.
Дві цукерки мамі дав.
Дві малій сестричці Олі.
А зосталось скільки в Толі?

(7-2-2=3)

Шість синів у діда Кіндрата –
І в кожного – рідна сестра.
Зможеш ти відгадати
Скільки дітей у діда Кіндрата?

(6+1=7)

Шість навчальних днів у нас
І вихідний – дозвілля час.
Для вас просте завдання, діти,
Всі дні у тижні полячити.

(6+1=7)

Круть і Верть зерно з поля носили,

Бо дуже вони пиріжечки любили.
Круть знайшов п'ять і заніс їх до хати.
Вертью вдалось лише два відшукати.
Порахуйте, любі малята,
Скільки зерен знайшли мишенята?

(5+2=7)

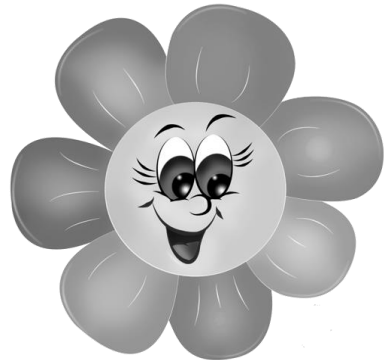
Радіє знахідці Грачок: 7 сантиметрів черв'ячок!
У Курки менший був на зріст, 2 сантиметри не доріс!
«Якої довжини черв'як у курки був?» – рахує грак.
А ви грачку допоможіть і скільки буде, підкажіть. **(7-2=5)**

Бабуся квітку з грядки зірвала
І дівчинці Жені подарувала.
Було у квітки сім пелюстків
І мали різних сім кольорів.
Жовту пелюстку Женя зірвала
Й перше бажання своє загадала.
Ви вже подумали, дітки,
Скільки пелюсток лишилось у квітки?
(7-1=6)

На куцах попід парканом
Помідорів сім багряних.
Та зірвали лиш чотири.
Скільки на куцах лишили?
(7-4=3)

П'ять берізок, дві смерічки, зеленіють над потічком,
Біля них одна ожина... Скільки всіх дерев, скажи-но?

(5+2=7)

Іде маленька Валя,
Веде її Наталя,
Зустріли п'ять хлоп'ят.
То скільки всіх малят?
(1+1+5=7)

8

Вісім – цифра як жива,
Наче баба снігова:
Унизу великий тулуб,
Зверху сніжна голова.

Цифра сім, бувай здорова!
Далі про вісім у нас піде мова!
Клеїла мала Яринка
Ланцюжечок на ялинку.
Ось одне кільце зробила,
Поруч друге прикріпила.
А уважно придивилась,
Цифра вісім утворилась.

Припиняйте, друзі, галас!

Цифру вісім пишем зараз!

Вісімка така ж, як двійка, тільки хвостик у кільце

Закрутився наче змійка, вийшло не кільце, а два:

Зверху – голова і знизу – голова.

Починаєм чаклувати...

Вісімку, як два писати. Біля нижньої лінії

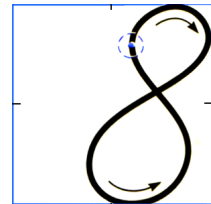
Хвостик назад закругляємо і обидва кінці дуже вправно з'єднаємо.

«Що виходить?», – ви питаєте. Що ви, вісімки не знаєте?

Восьма цифра без кінця, два схрестила нам кільця!

Дивовижна, безкінечна, лідерка беззаперечна!

Вісім гарно у Клітині усміхається дитині.

ВІРШІ

Цифра вісім – як маляtko,
Це маляtko-неваляtko.
З боку в бік хитається,
Діточкам всміхається.

Ну, а вісімка щаслива,
Бо, як пташка, полетіла.
По чотири пальці має,

Ось тому вона й літає.
В цифри 8 – два кільця
Без початку, без кінця.

Два кільця, як не дивися.
Здогадались? Цифра ... (вісім).
В ляльку, бач, перетворилась,
на балу в нас опинилась.

Знайомтесь – вісімка-сова,
У неї кругла голова.
На дереві сидить, пильнує –
Вона завжди вночі полює.

Восьма лялька менша всіх,
трохи більша за горіх.
Ось стоять усі сестриці
по порядку, як годиться.
– Скільки вас? А ляльки враз:
– Вісім, вісім, вісім нас!

До бабусі Зіни з'їхалась родина:
брат з Карпат, сестра з Остра,
Дочка з Криму, син із Риму,
внучка з Луцька, внук з Прилук,
А я з Вінниці. Баба Зіна – іменинниця!

Вісім пелюсток у квітки.
Вісім в кубика вершин.
Вже о восьмій учні в школі,
Не порушують режим.

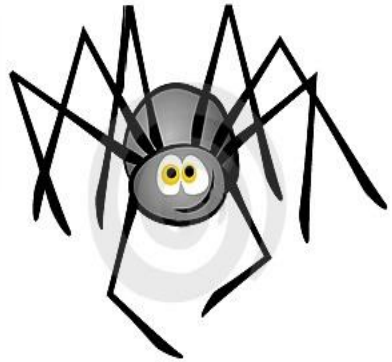

Прошли шкільні мої роки, пора найкращих днів,
І я стрічаю залюбки шкільних товаришів.
Один – пілот. Сашко – танкіст, а третій садівник,
Четвертий – лікар – окуліст, а п'ятий – робітник.
Хто шостий? В морі капітан, відомий нам з газет.
А сьомий – диктор, Левітан, а ВОСЬМИЙ – я, поет.

Я сестричку доглядаю й математику вивчаю.
Два кружальця – цифра вісім, наче брязкальце в Марисі.

Сидить в павутині самотній павук,
Та й думку гадає: «Я жук чи не жук?»
Здається, в жука лише три пари ніг.
А скільки у мене? Забув, як на гріх.
Бере рахівницю, щоб ноги лічить:
Почнемо з тієї, що завжди болить.

З павутиння павучок
Плів м'якенький гамачок.
Вісім ніжок в павучка –
Швидко сплів він гамачка.

Два кільця без кінця,
У середині – без цвяха.
Якщо я перевернусь,
То ніяк я не змінюсь.

Вісім пишних капустин
Із-під мережаних хустин
Сопілоньки дістали,
Цимбалам підіграли.

Два кружечки поряд стали.
– Що за дивні окуляри? –
У маляток запитали.
– Це ми вісім написали!

Звірі тісто замісили,
Бубликів спекти хотіли.
Бублики по два зліпились,
Вісімки з них утворились.

КАЗКА ПРО ВІСЬМОХ ПЕКАРІВ

В одному казковому містечку восьмиповерхового будинку жили собі вісім пекарів. І дорослі, і діти поважали їх за те, що вони вміли виготовляти вироби із тіста чудернацької форми.

Пекар, що мешкав на першому поверсі, випікав булочки. Пекар, з другого поверху – печиво, з третього поверху – булочки, з четвертого – піцу, з п'ятого – круглі буханці хліба, з шостого – пампушки, з сьомого – тістечка, а з восьмого – торти.

А незвичайним було те, що усі вироби бочком тулилися по двоє один до одного і були схожі на вісімку. Покупці так полюбляють вісімки з маком, з корицею, з сиром, з грибами, з родзинками, ягодами, з кремом, з ягодами, з цукровою пудрою!

ЛІЧИЛОЧКА

Мати рано уставала, на сніданок готувала Із вишнями вареники, вареники-стуленики. В мене друзів багато, всі заходьте до хати: І Роман та Іван, і Гришко, і Мишко, І Платон та Антон, і Юрась, і Тарас! До восьми я рахував, по варенику давав.

ЗАГАДКИ

Кільця в ножицях стулились.
Що за цифра утворилась?
Хто з вас може нам сказати,
Як же цифру цю назвати? (*Вісім*)

Вісім ніг біжать довкола,
Вишивають шовком кола. (*Павук*)

Що то за птах, що на вісьмох ногах? (*Комар*)

Ти зі мною не знайомий? Я живу на морському дні.
Голова і 8 ніг, ось і весь я – (*Восьминіг*).

ЦІКАВІ ЗАДАЧІ

Біля ганку – дві Тетянки,
Біля двору – дві Федори,

Біля річки – дві Марічки,
А на лузі – дві Ганнусі,
Тих дівчаток ой багато!
Порахуйте їх, малята. **(2+2+2+2=8)**

Ось до класу на урок
Залетіло шість сорок,
Дві пізніше прибуло.
Скільки всіх птахів було? **(6+2=8)**

У Надійки три копійки,
А Світлана має п'ять.
Допоможемо дівчаткам
Гроші всі порахувати. **(3+5=8)**

П'ять берізок і три клени малювала вмить Олена
І спитала: – Скільки в мене тут усіх дерев зелених?
Полічить вона не може. Хто Оленці допоможе? **(5+3=8)**

Троє сірих баранців
Шили братикам штанці,
Двоє всілись біля мами,
У білесеньких панамах.
Троє клопіт добрий мали –
З татом у футбол гуляли.
Порахуй-но за хвилину
Всю баранячу родину. **(3+2+3=8)**

Знають діти казочку
Про Червону Шапочку.
До бабусі вона йшла,
Вісім пиріжків несла.
Раптом вовк її зустрів,
Пиріжечків зо три з'їв.
Хто з вас, діти, порахує,
Скільки бабуся покуштує? **(8-3=5)**

У Оксаночки в руці
Є чотири олівці,
А в її подружки Віри
Ось погляньте, теж чотири.
Полічть-но всі оці
Кольорові олівці. **(4+4=8)**

Чотири груші Ваня мав,
Ще чотири братик дав.
На подвір'ї Ваня сів,
Вісім груш відразу з'їв.
І подумав, чи не мало.
Скільки груш іще зосталось? **(4+4-8=0)**

У цій казці, всім відомо,
Білосніжка і сім гномів.
Ви ж уважно полічіть.
Й скільки їх всього скажіть?
(7+1=8)

Якось бігло через ліс вісім кіз.
П'ять були з них білі-білі,
А останні сірі-сірі.
Скільки ж бігло через ліс
Сірих кіз? **(8-5=3)**

Змалювала вмить Олена
І спитала: – Скільки в мене
Тут усіх дерев зелених?

Полічить вона не може.

Хто Оленці допоможе? **(5+3=8)**

Кільця в ножицях стулились,
Якась цифра утворилась.
А вам, діти, треба знати,
Як цю цифру називати. **(8)**

На полиці вісім книг,
Толя взяв одну із них.
Хто тепер сказати б міг,
Скільки на полиці книг? **(8-1=7)**

Якось взимку в надвечір'я лісові зійшлися звірі

В теплий затишний барліг до ведмедя на пиріг:

Вовк, борсук, їжак, вовчиця, заєць, білка та
лисиця.

Всяк свого шматка чекав, та хазяїн
«сплохував»!

Він, ведмідь, ніяк не міг розділити той пиріг,
Тричі потім він облився, та нічого не добився.

Хто бажає підказати, з чого слід йому почати?

Кілька яблук червоних принесла в гніздо ворона.

Два дала вороненяті, два великих – його тату,

А чотири – заховала. Ви, мабуть, порахували,

Скільки яблук вона мала? **(2+2+4)=8**

Йшли по цифрах попорядку
І дійшли ми до дев'ятки.
Любі хлопчики й дівчатка,
Ось прийшла до нас дев'ятка.
Хвиля так нам промовляє:
«Мене кожен учень знає.
Хоч я гостя нині в вас,
Та мене вже знає клас.
Цифру шість ви вже писали,
А мене і не згадали.
Обернувши шість униз,

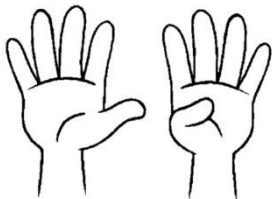
Буде дев'ять, подивись!»

А оця весела цифра
Ніби акробатка з цирку.
Головою вниз зависне –
Стане іншою вже, звісно.
Ця весела акробатка –
То знайома всім ... (дев'ятка)

Треба в руки ручку взяти,
Будем дев'ять ми писати.
Дев'ять починається як шість.
Лиш хвостик справа вліво ведемо,
А не зліва направо. А кружечок його замикаємо,
Ніжку вниз і кутик зрізаємо! Плавню ніжку вниз
закругляємо. Як у цифри п'ять чи три...
І розпочинаємо з голови.
Як приємно працювати! Дев'ять вміємо писати.

Починаємо писати трохи нижче правого верхнього кута клітинки. У правому верхньому кутку клітинки лінію закругляють і ведуть руку вниз до центра клітинки. Тут лінію знову закругляють і ведуть вгору до початку овалу. Потім ведуть руку вниз, закругляючи у середини нижньої сторони клітинки.

ВІРШІ

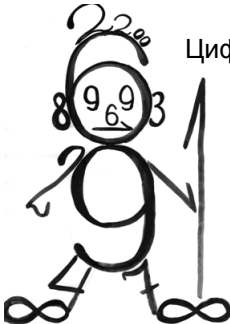
Цифра дев'ять, як годиться,
Має кругленьке обличчя,
Заокруглений бочок
Та ще й хвостик, як гачок.
Цифру пишуть ось таку:
Коло, потім ніжку вниз.
Що за цифра? Подивись!

Шістка ніби акробатка:
Хвостик вниз – і вже дев'ятка!
Юнга знає це число! Міцно взявся за весло!

Шторм – це вам не карнавал,
Чули про дев'ятий вал?

Серед інших цифр одна
Можу всіх заплутать я.
Бо якщо перевернусь,
То на «6» перетворюсь.

Шість і дев'ять – близнюки.
Дев'ять – шістка навпаки.
Їх впізнати дуже просто:
В цифри шість доверху хвостик.
Ну, а дев'ять, уявіть,
На тім хвостикі стоїть!

Цифра 9 чи дев'ятка, – наче в цирку акробатка:
Сторчака перевернеться, зразу в шістку
обернеться.

– Скажи, Васильку, скільки літер ти побачив за
минуле літо?
– Аж дев'ять. Я їх по порядку назву хоч зараз:
ш-о-к-о-л-а-д-к-а.

Шістку вмить переверни
Вниз хвостом і розкажи,
Нову цифру як назвати?
Можеш зразу відгадати?

Шість і дев'ять, мов сестрички,
Та в сестричок різні звички.
Вже для тебе не дива:
В шістки знизу голова,
А дев'ятка – знають всі –
На одній стриба носі.

Дізнався з книжок я, а може, із газет,
Що десь там, під сонцем, є дев'ять планет.
Одна з цих планет – це планета Земля,
На ній живуть люди, живеш ти та я.

Скільки місяців триває наш
навчальний рік?

Місяць вересень у школі
починає лік.

В жовтні ми уже вчимося числа додавать,

В листопаді починаєм речення писать.

Подарунки Миколай у грудні нам припас,

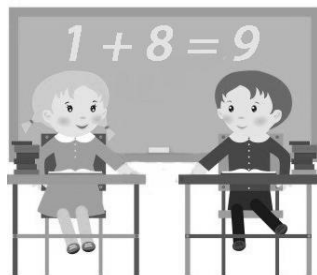
І канікулам січневим радий кожен з нас.

Лютий лижі нам дарує, клас у ліс веде.

Свято мами і бабусі в березні прийде.

Квітень каже нам, що скоро – свято Букваря,

Ну, а травень – що канікул надійшла пора.

ПРИКАЗКИ

Дев'ять неправд не варті однієї правди.
Розумній людині і дев'яти ремесел мало.

КАЗКА ПРО ДЕВ'ЯТКУ

Біля березового гаю у чепурному будинку жила собі Дев'ятка. Здавна вона була закохана у квіти. Зранку і до вечора невтомно працювала Дев'ятка на клумбах. А їх було у неї аж дев'ять. Росли там жовті тюльпани, білі нарциси, фіолетові флокси, сині іриси, червоні півонії, рожеві жоржини, оранжеві лілії, вишневі мальви. У саду Дев'ятка доглядала дев'ять кущів троянд, жасмину, бузку, шипшини, бузини, калини, малини, аґрусу, смородини. У дворі стояло дев'ять лавочок. На одній із них могла відпочити Дев'ятка після денних клопотів.

ЦІКАВІ ЗАДАЧІ

На луку пасуться гуси,
Їх пасе мала Маруся.
7 гусей ще біля броду,
2-є вже пішли у воду.
Ми попросимо дітей
Полічити всіх гусей. **(7+2=9)**

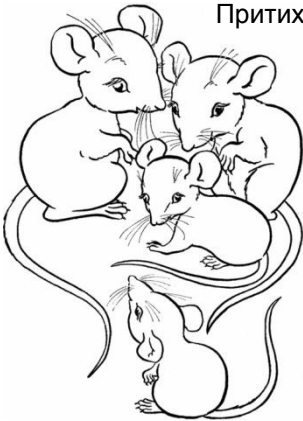
Йдуть корівоньки лужком:
Тут чотири, а там п'ять.
Скільки всіх корів разом?
Хто з вас може вже сказати? **(4+5=9)**

Вісім птиць зліпив Семенко
І одну – мала Оленка.
Друзі, ви б не полічили,
Скільки діти птиць зробили? **(8+1=9)**

Заварила чайка чаю,
Запросила вісім чайок:
«Приходьте всі на чай!»
Скільки їх тут-відгадай? **(8+1=9)**

Побачивши з нори ката,
Притихли бідні миші.

Чому злякались? – кіт питає, –
Та ж вас на 8 більше!
Тепер питання діворі:
А скільки ж мишок у норі?
(8+1=9)

В день народження ката
Мишки виступали.
Сім співало «Тра-та-та»!
Дев'ять танцювало.
На скільки співаків-хористів
Менш було, ніж танцюристів? **(9-7=2)**

Під дубочком 5 грибочків, під сосною їх 4.
Скільки разом? Полічили? **(5+4=9)**

Троє діток в ліс пішли
 І знайшли там три гриби.
 Потім трохи погуляли,
 Потім ще гриби збирали.
 І в ярку, біля пеньчків,
 Ще знайшли аж шість грибочків.
 Тож цікаво мені знати:
 Скільки в них грибів, малята? **(3+6 =9)**

Посадив ведмідь в лісочку
 Шість берізок, три дубочки.
 Рахувати сам не вмів
 І зозулю попросив.
 Почала вона літати,
 Та не може полічить.
 Ану ж ви допоможіть!
(6+3=9)

От як Котигорошко сильним уже став,
 Взяв булаву й матусі так сказав:
 «Треба сестру і братів рятувати,
 Треба зі змієм до бою ставати».
 Жаром все дихає, клубками дим в'ється,
 З дев'ятиголовим змієм він б'ється.
 Три уже впали й по землі покотились.
 Скільки відбити ще залишилось? **(9-3=6)**

На камені високім хлопчик сидить.
 Зграя гусей диких до нього летить.

Троє попереду та позаду шість.
 Скільки в зграї їх? Скоріше скажіть. **(3+6 =9)**

Ну й було у нас мороки!
 Посварились 3 сороки,
 6 горобчиків примчали,
 Розуму сорок
 навчали.

Порахуйте, дітлахи,
 Скільки всіх було птахів? **(3+6=9)**

Вісім птиць зліпив Семенко
 І одну – мала Оленка.
 Друзі, ви б не полічили,
 Скільки діти птиць зробили? **(8+1=9)**

З шісткою ця цифра схожа,
Хто назвати її може?
Вниз хвостом переверни
І цю цифру назови. (9)

Чималенька ми сім'я,
Наймолодший в ній – це я!
Полічити нас на просто.
Таня, Маня, Оля, Костик,
Олексій, Дмитро, Наташа,
І Оксана – старша наша.
Як ідемо десь юрбою,
Часто чуємо за собою:
– Зачекайте на хвилинку,
Ви, бува, не з дитбудинку?

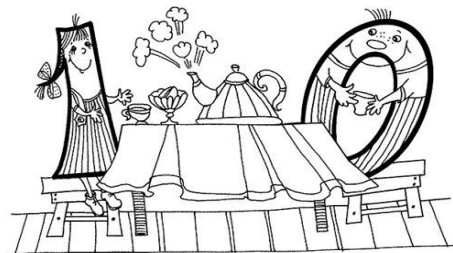
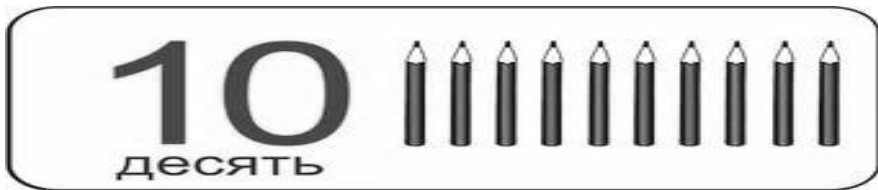
Діти, хто нам допоможе, скільки нас – сказати
зможете? (9)

На яворі високім
Телесик сидить.
Згряя гусей диких
до нього летить.
Троє попереду
та позаду шість.
Скільки в зграї їх,
скоріше скажіть?

(3+6=9)

Кругла, наче буква О,
Цифра нуль або ніщо.
Як стоїть він сам-самісінький,
То й не значить нічогосінько!

Та як одиницю поруч ми поставимо ліворуч,
То зі двох значків у нас число десять стане враз.

Одиниця й нуль зустрілись,
Привітались подружились.
Стали цифри у рядок,
Мов зібралися в танок.

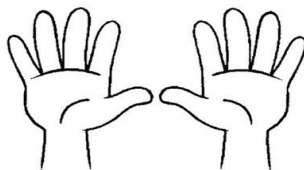
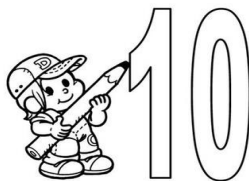

Десять пальців на руках,
Десять пальців на ногах.
Я лічу до десяти.
Спробуй, полічи і ти.

Вчили доню рахувать:
– Скільки буде п'ять і п'ять?
Посміхнулася хитро донька
І сказала: – Дві долоньки.

Ну а десять, ну а десять
Так писати доведеться:
Стовпчик, нулик доєднати –
Ось і все, що треба знати!

ВІРШІ

А маленька одиничка
Цифра зовсім невеличка.
Та лиш нулик підставляєш,
Число десять зразу маєш.

Вже всі десять цифр я знаю!
Їх писати починаю: 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10!

Всі кажуть: в тата руки золоті. Я придививсь, однак вони прості.
І пальців, як у мене, – рівно десять. Щоправда, в тата мають сто професій.

Якось сонечко пригріло,
Одиниця нуль зустріла.
Вони руки потискали,
І **десяtkою** в мить стали.

Одиниця жартувала
Та нуля все розважала.
Коли друзі поруч стали,
Число **10** вони склали.

Похвалилась мамі Леся:
Я вже чисел знаю десять!
Десять чисел – це багато,
Можна все порахувати.

Десять пальців на руках,
Десять яблук на гілках,

Десять мушок біля світла,
Десять пролісків розквітло.
До криниці десять кроків,
Брату Юрі – десять років.
Щоб не бігала я боса,
Десять раз матуся просить.

Ну, а я прошу у ньеньки
Десять тістечок смачненьких.
Тут задумалася Леся:
Чисел більше є, ніж десять.
«А як довго рахувати,
То чи можна всі назвати?»

ПРИСЛІВ'Я

У ведмедя десять пісень і всі про мед.
Біда біду перебуде – одна мине, десять буде.
За одного вченого десять невчених дають.
На гріш амуніції, на десять амбіції.
Біда, коли один в борні, а десять в стороні.

ЗАГАДКИ

У двох матерів по п'ять синів, у всіх одне ім'я. (*Палець*)

Що це – десять пальців, а нігтів нема? (*Рукавиці*)

Вздвж алеї ростуть 10 дерев. Між ними
стоять лавки. Скільки є лавок? (*9*)

Проживають в розумній книжці
хитромудрі братики. 10 їх, але брати ці
порахували все на світі (*цифри*).

Живуть вони не за стіною – день і ніч вони
зі мною: їх цілий десяток – вірних хлоп'яток!
(*Пальці*).

Десять кіз тягнуть на ноги роги (пальці і чобіт).

На десять верст – різнокольоровий міст. Шкода тільки,
що по ньому крокувати нікому (*веселка*).

КАЗКА ПРО ДЕСЯТКУ

Одиниця і Нуль були найближчими
сусідами, часто ходили в гості один до одного.

Разом пили чай, їли пиріжки, читали книжки,
співали пісні. Але одного весняного дня
налетів сердитий вітер і своїм холодним

подихом розвалив будиночок Нуля. Гірко плакав Нулик. Прийшов він
до Одиниці, розповів їй про нещастя. Одиниця вислухала розповідь
Нуля. Їй стало дуже шкода його і вона запропонувала Нулеві оселитися
у її будиночку. Нуль подумав-подумав та й погодився. З тих пір усі
казали, що у цій хатині живуть дві цифри, які складають число 10. На
базарі, у магазині покупці почали купувати товари десятками: 10 яєць,
10 пачок сірників, 10 гудзиків, 10 кришок...

ЦІКАВІ ЗАДАЧІ

У лісочку, на горбочку –
Три тополі, два дубочки,
Три берізки, два кленочки.
Скільки, друзі, на горбочку
Всіх дерев росте в лісочку?

$$(3+2+3+2=10)$$

7 берізок, 3 смерічки
Зеленіють над потічком,

Біля них – одна ожина...

Скільки всіх дерев? Скажи-но? $(7+3=10)$

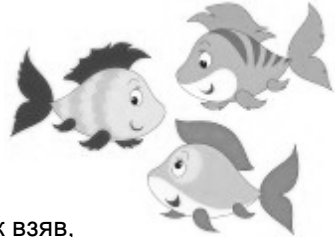
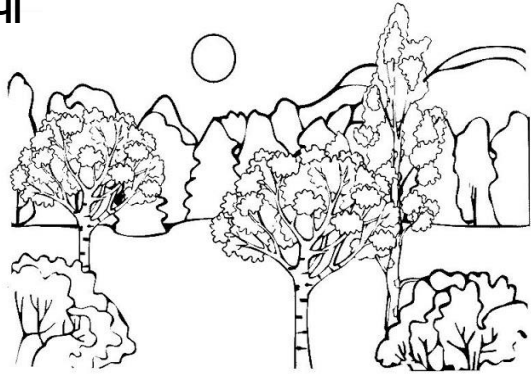
П'ять веселих рогачів
В труби вигравали.
Ще п'ять з трубами прибігли.
Скільки разом стало? $(5+5=10)$

Вісім учениць
Налічив у класі Гриць.
Двоє учнів ще прийшло.
Скільки в класі всіх було? $(8+2=10)$

У живім куточку в школі
Є три рибки у воді.
Ще сім рибок дасть Микола.
Скільки буде риб тоді? $(3+7=10)$

Кошенят двох хлопчик взяв,
Молока їм в мисці дав.
Вісім в кошику сидять –
Їсти хочуть та й нявчать.
Годувати треба всіх –
Скільки разом буде їх? $(2+8=10)$

Руки вгору підніми,
Пальці швидко полічи.
Зліва п'ять і справа п'ять.
Скільки разом, як сказать? **(10)**

Вісім вишеньок дозріли, дві – ледь-ледь почервоніли,
Стала сойка щебетати, взялась вишні рахувати –
Полічити всі не може, ну, а ти їй допоможеш? **(8+2=10)**

Йдуть корови бережком,
Тут чотири, а там шість.
Скільки всіх корів разом?
Хто з вас, діти, відповідь?
(4+6=10)

Десять ялинок у лісі росли,
В школу на свято одну відвезли.
Скільки ялинок лишилося там?
Добре подумаєш, скажеш це сам.
(10-1=9)

На лузі пасуться гуси,
Їх пасе мала Маруся.
Сім гусей ще біля броду,
Троє вже ввійшли у воду.
Ми попросимо дітей
Полічити всіх гусей.

(7+3=10)

Водить діточок завжди
Гуска-мама до води.
По стежині, до ставочка
Лопотять вони шнурочком.
А гусак позаду йде

І рахунок всім веде.

Скільки пальців на руках – стільки й діток в гусака? **(10)**

Валя десять яблук купила,
По дорозі одне загубила,
Скільки принесе до хати,
Щоб гостей пригощати? **(10-1=9)**

Десять хлопчиків завзято
Про щось сперечались,
Двох із них гукнула мати.
Скільки їх зосталось? **(10-2=8)**

Чотири груші Ваня мав,
Ще чотири братик дав.
На подвір'ї Ваня сів,
Вісім груш відразу з'їв.
І подумав – чи не мало?
Скільки груш іще зосталось?

Вчили доню рахувати:
– Скільки буде п'ять і п'ять?
Посміхнулась хитро доня
І сказала: – Дві долоні!
А скільки насправді буде
П'ять і п'ять? ($5+5=10$)

Десять ведмежат
За матусею біжать.
Та один малюк втомився,
На дорозі залишився.
Швидко відповідь знайдіть:
Чи багато ще біжить?

($10-1=9$)

Використані джерела

1. Богданович М.В. Цікава математика.1-2 класи:Навчальний посібник.- Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2012.-128с. (серія «Чарівний світ математики»)
2. Боровська О. Стецюк І. Математична абетка.- 2012-. Видавництво: Хмельницький - 74с.
3. Даніліна І.В. Граючись навчасмо.. — Х.: Вид. група «Основа», 2016. — с.59
4. Зеркальна Т.В. Математика.Веселі вирази і задачі.1 клас.-Х: ППУкраїнське літературне агентство «УЛА»,2015.-48с.- («Розвивайко»)
5. Журнали «Початкова навчання». - Х: Видавнича група «Основа», 2012-2016.
6. Іванова Т.М. Математичні ігри для 1 класу. - Видавнича група «Основа», 2013.-61с.
7. Презентація до уроку [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.edustartup.com.ua>
8. Вчитель вчителю [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://teacher.at.ua/>
9. Калябіна Н.І. Веселі цифри.: Навчальний посібник.- Богдан,2014.-36с.
10. Концепція початкової освіти [Текст]: проект / О.Я. Савченко, Н.М. Бібік, В.О. Мартиненко та 73н.. // Початкова школа. – 2016. – № 6. – С. 1-4.
11. Типові навчальні плани початкової школи [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://mon.gov.ua/content>